

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
O'RTA MAXSUS, KASB-HUNAR TA'LIMI MARKAZI

T. SOBIROV

VETERINARIYA ISHINI TASHKIL QILISH

Kasb-hunar kollejlari uchun o'quv qo'llanma

(Qayta nashr)

TOSHKENT – 2016

*O‘liy va o‘rta maxsus kasb-hunar ta’limi ilmiy-metodik
birlashmalarining faoliyatini muvofiqlashtiruvchi
Kengashi qaroriga asosan nashr etildi.*

Taqrizchilar: *A. Turdiyev* – Biologiya fanlari nomzodi;
A. Alimardonov – Biologiya fanlari nomzodi

T. Sobirov

Veterinariya ishini tashkil qilish. O‘quv qo‘llanma. – T.: «Fan va texnologiya» nashriyoti, 2016. – 80 b.

«Veterinariya ishini tashkil qilish» fanidan yozilgan o‘quv qo‘llanma kollej o‘quvchilari, bakalavrlar uchun mo‘ljallangan. O‘quv qo‘llanmada kirish, o‘quv fanining maqsadi va vazifalari, uning ishlab chiqarishdagi o‘rni, fanni o‘qitishda zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalar, fanning nazariy mashg‘ulotlari mazmuni, umumiy, tashkiliy va boshqaruv masalalari hamda veterinariya ishini tumanlarda, shaharlarda va xo‘jaliklarda tashkil qilish va bundan tashqari amaliy mashg‘ulotlarni bajarish bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar o‘z o‘rnini topgan.

**UO‘K 619(075)
KBK 48**

KIRISH

Bu kitob veterinariya ishini tashkil etish, yuritish, veterinariya hisob-kitoblari, oylik, kvartal, hisobotlarni topshirish va veterinariyada kerak bo'ladigan jurnallarni yuritish usullarini o'z ichiga oladi. Shu vaqtgacha kollej o'quvchilari uchun bunday o'quv qo'llanma yo'q edi. Veterinariya bilimlarining bu muhim sohasi bo'yicha yozilgan qo'llanmaga bo'lgan ehtiyoj, talaba va o'quvchilar orasida juda katta.

Muallif bu kitob ustida ishlash jarayonida asosiy e'tiborni veterinariya ishini to'g'ri yuritish, kasal hayvonlarni ro'yxatga olish, parrandalarni, quyonlarni, baliqchilikda veterinariya hujjatlarini to'g'ri yuritish haqida batafsil yozishga harakat qilgan. Veterinariya ishini tashkil etish kitobida dasturdagi asosiy mavzular: «Veterinariya to'g'risidagi qonun», Veterinariya xizmati, hayvon va chorvachilik mahsulotlari egalarining huquqi va vazifasi, hayvonlarning yuqumli kasalliklari tarqalganda karantin belgilash va uning bekor qilish tartibi, O'zbekiston Respublikasi qishloq xo'jalik vazirligi huzuridagi Davlat veterinariya bosh boshqarmasining huquqlari, bosh boshqarmaga rahbarlik qilish va boshqalar bayon qilingan.

Asosiy materiallarga qo'shimcha sifatida har bir darsni samarali o'tkazish uchun o'quvchilarga yordam tariqasida qisqacha metodik ko'rsatmalar berilgan.

O‘zbekiston Respublikasi hududida yuritiladigan veterinariya xizmatiga oid qonunchilik va me‘yoriy hujjatlar O‘zbekiston Respublikasi veterinariya to‘g‘risidagi qonuni

1. UMUMIY QOIDALAR

1-modda. Veterinariya

Veterinariya – hayvonlarni kasalliklardan muhofaza qilish hamda ularni davolash, ishlab chiqarish va aholining yuqori sifatlili chorvachilik mahsulotlariga bo‘lgan ehtiyojlarini qondirish, odamlarning hayvonga ham, insonga ham xos kasalliklarga chalinishining oldini olish, shuningdek atrof-muhitni muhofaza qilishning veterinariya-sanitariya muammolarini hal etishga doir davlat, jamoat, xo‘jalik va maxsus veterinariya tadbirlari majmuidan iboratdir.

2-modda. Veterinariyaning asosiy vazifalari

Quyidagilar veterinariyaning asosiy vazifalari hisoblanadi:

- Hayvonlarni (chorva mollar, parrandalar, mo‘ynali va boshqa hayvonlarni, baliqlar, asalarilar, hayvonot bog‘laridagi va (chorva) shu kabilardagi jonivorlarni kasalliklardan himoya qilish;
- Aholini odam va hayvonlar uchun umumiy bo‘lgan kasalliklardan muhofaza qilish;
- O‘zbekiston Respublikasi hududini boshqa davlatlar hududidan hayvonlarning yuqumli kasalliklari olib kirilishidan muhofaza qilish;
- Yagona davlat veterinariya nazoratini amalga oshirish;
- Atrof-muhitni himoya qilishning veterinariya-sanitariya muammolarini hal etish;
- Veterinariya xodimlari tayyorlash va ularni malakasini oshirish;
- Fan va texnika yutuqlarini veterinariya amaliyotiga tatbiq etish.

3-modda. Veterinariya to'g'risidagi qonun hujjatlari

Veterinariya to'g'risidagi qonun hujjatlari ushbu Qonundan hamda unga muvofiq chiqariladigan boshqa qonun hujjatlaridan iborat bo'ladi.

Qoraqalpog'iston Respublikasida veterinariya ishi Qoraqalpog'iston Respublikasi qonun hujjatlari bilan ham tartibga solinadi.

4-modda. Veterinariyaning tuzilishi

O'zbekiston Respublikasida davlat veterinariyasi, idoraviy va xususiy veterinariyalar amal qiladi.

Davlat veterinariya xizmatini O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Davlat veterinariya bosh boshqarmasi, viloyatlar va Toshkent shahrining davlat veterinariya boshqarmalari, tumanlar, viloyat va tuman bo'ysunuvidagi shaharlarning davlat veterinariya bo'limlari, ularning qaramog'idagi hayvonlar kasalliklariga qarshi kurash stansiyalari (tuman veterinariya stansiyalari), diagnostika markazlari, veterinariya shifoxonalari, laboratoriyalari, ekspeditsiyalari, hayvonlar kasalliklariga qarshi kurash otryadlari, bozorlardagi veterinariya-sanitariya ekspertizasi laboratoriyalari va davlat veterinariya tarmog'ining boshqa tashkilot va muassasalari amalga oshiradilar.

Joylardagi davlat va idoraviy veterinariya bo'linmalarining tuzilishi va miqdori chorvachilikning rivojlanish xususiyatlarini, kushxona va chorvachilik mahsulotlarini qayta ishlash korxonalarining joylashtirilishini hisobga olgan holda shakllantiriladi hamda bosh davlat veterinariya nozirlari bilan kelishilgan holda mahalliy hokimiyat organlari tomonidan belgilanadi.

Davlat va idoraviy veterinariya xizmati muassasalari boshida qonunlarga muvofiq, shartnoma asosida veterinariya xizmati ko'rsatadigan qo'shma korxonalar, kooperativlar va boshqa xo'jalik hisobidagi birlashmalar tuzilishi mumkin.

5-modda. Veterinariya xizmatini boshqarish

O'zbekiston Respublikasi veterinariya xizmatiga rahbarlikni O'zbekiston Respublikasi Qishloq va suv xo'jalik vazirligi huzuridagi Davlat veterinariya bosh boshqarmasi amalga oshiradi. Davlat veterinariya bosh boshqarmasiga O'zbekiston Respublikasi Qishloq va suv xo'jalik vazirligi tayinlaydigan boshliq boshchilik qiladi.

Davlat veterinariya bosh boshqarmasi xalqaro veterinariya tashkilotlarida O'zbekiston Respublikasi nomidan vakillik qabul qiladi. Viloyatlarda va Toshkent shahrida veterinariya xizmatiga rahbarlikni tegishincha viloyatlar va Toshkent shahrining davlat veterinariya boshqarmalari amalga oshiradilar. Viloyatlar va Toshkent shahrining davlat veterinariya boshqarmalariga tegishli viloyat va Toshkent shahri hokimlari bilan kelishilgan holda O'zR Qishloq va suv xo'jalik vazirligi huzuridagi Davlat veterinariya bosh boshqarmasi tayinlaydigan boshliq boshchilik qiladi.

Tuman va shaharlarda veterinariya xizmatiga rahbarlikni tuman va shahar davlat veterinariya bo'limlari amalga oshiradilar. Tuman va shaharlardagi veterinariya bo'limlariga tuman va shahar hokimlari bilan kelishilgan holda viloyat davlat veterinariya boshqarmalari tayinlaydigan boshliq boshchilik qiladi.

Davlat chegarasida va transportda veterinariya xizmatiga boshliqni davlat chegarasi va transportdagi veterinariya nazorati boshqarmasi amalga oshiradi. Davlat chegarasi va transportdagi davlat veterinariya nazorati boshqarmasiga O'zbekiston Respublikasi Qishloq va suv xo'jalik vazirligi huzuridagi Davlat veterinariya bosh boshqarmasi tayinlaydigan boshliq boshchilik qiladi.

Viloyatlar, shaharlar va tumanlardagi veterinariya xizmatini bosh-qarish davlat idoralari vakolatlari doirasida tegishli hokimlarga va yuqori idoralarga bo'ysunadilar.

O'zR Qishloq va suv xo'jalik vazirligi huzuridagi Davlat veterinariya bosh boshqarmasi to'g'risida nizom O'zbekiston Respublikasi Qishloq va suv xo'jalik vazirligi tomonidan tasdiqlanadi.

2. VETERINARIYA XIZMATI

6-modda. Davlat veterinariya xizmatining vazifalari

Davlat veterinariya xizmati idoralari o'z vakolatlari doirasida idoraviy mansubligi hamda mulk shaklidan qat'i nazar, barcha korxonalar, tashkilotlar va muassasalarning ishi ustidan, shuningdek ayrim shaxslarning faoliyati ustidan veterinariya-sanitariya nazoratini amalga oshiradilar.

Davlat veterinariya xizmati:

- Epizootik vaziyatni baholaydi va o'ziga berilgan vakolatlar doirasida hayvonlarning yuqumli kasalliklarning oldini olish va

ularni yo'qotish tadbirlarini amalga oshirish yuzasidan bajarilishi majburiy ko'rsatmalar beradi;

- O'zbekiston Respublikasi hududini chetdan hayvonlarning yuqumli kasalliklari kirib kelishidan qo'riqlash, mollar, hayvonotga mansub mahsulotlar va xomashyo, yem-xashak, oziqabop qo'shimchalar va chorvachilikda qo'llaniladigan boshqa vositalarni tayyorlash, tashish, xorijdan keltirish ustidan nazoratni amalga oshiradi;

- Kasalliklarning kelib chiqishi va hayvonlarning nobud bo'lishining sabablarini tahlil qiladi, bunday hollarning oldini olish yuzasidan tavsiyalar ishlab chiqadi, hayvonlarni davolash ishini tashkil etadi;

- Hayvonlarning kasalliklarini aniqlash, shuningdek yem-xashak va ichimlik maqsadida laboratoriya-klinik hamda boshqa tadqiqotlar o'tkazadi;

- Hayvonlarning yuqumli, invazion kasalliklarining oldini olish va bartaraf etish tadbirlarini amalga oshiradi;

- Sog'liqni saqlash organlari va boshqa xizmatlari bilan birgalikda odamlar va hayvonlar uchun xavfli bo'lgan yuqumli kasalliklar manbaiga barham beradi, shuningdek o'zaro axborotlar ayirboshlaydi;

- Veterinariya-sanitariya jihatdan yuqori sifatli chorva mahsulotlari va xomashyosi ishlab chiqarilishi ustidan nazoratni amalga oshiradi;

- Barcha chorvachilik obyektlari, kushxonalar, go'sht-sut va boshqa mahsulotlarini qayta ishlaydigan korxonalar, bozorlar va xomashyo omborlarining veterinariya-sanitariya holatini nazorat qiladi, bu obyektlarning qurilishi va qayta qurilishini, shuningdek yer qazish ishlarini veterinariya ekspertizasidan o'tkazadi;

- O'zbekiston Respublikasining, boshqa davlatlarning yuridik va jismoniy shaxslaridan yuqumli kasalliklar yoyilib ketishining oldi olinishi va bartaraf etilishini ta'minlash tadbirlari o'tkazilishini, shuningdek hayvonlarning epizootik holatini aniqlash uchun zarur bo'lgan axborotni taqdim etishni talab qiladi;

- Yuqumli kasalliklar aniqlanganda yoki hayvonlarning o'ta xavfli kasalligi mavjudligi haqida shubha paydo bo'lganida yuridik va jismoniy shaxslarga mollarni so'yish yoki yo'q qilib tashlash, chorvachilik mahsulotlarini va hayvonotga mansub xomashyoni

zararsizlantirish, ularni ishlovdan o'tkazish yoki ulardan foydalalanishga doir bajarilishi majburiy talablarni belgilab qo'yadi;

- Davlat idoraviy va xususiy veterinariya mutaxassislarining faoliyatini nazorat etadi va muvofiqlashtiradi;
- Veterinariya sohasidagi ilmiy-tadqiqot ishlarining muvofiqlashtiradi.

7-modda. Davlat veterinariya inspektorlari

O'zbekiston Respublikasi Qishloq va suv xo'jalik vazirligi huzuridagi Davlat veterinariya bosh boshqarmasining boshlig'i O'zbekiston Respublikasining Bosh davlat veterinariya inspektori hisoblanadi, uning o'rinbosarlari O'zbekiston Respublikasi bosh davlat veterinariya inspektorining o'rinbosarlari, viloyatlar va Toshkent shahrining davlat veterinariya boshqarmalari boshliqlari – viloyatlar va Toshkent shahrining davlat veterinariya inspektorlari, ularning o'rinbosarlari esa tegishli viloyatlar va Toshkent shahar Bosh davlat veterinariya inspektorlarining o'rinbosarlari hisoblanadi.

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Davlat veterinariya bosh boshqarmasining davlat chegarasi va transportdagi davlat veterinariya nazorati boshqarmasi boshlig'i, davlat chegarasi va transportdagi Bosh davlat veterinariya inspektori hisoblanadi, uning o'rinbosarlari esa davlat chegarasi va transportdagi Bosh davlat veterinariya inspektorining o'rinbosarlari hisoblanadilar.

Shaharlar va tumanlar davlat veterinariya xizmatlarining boshliqlari tegishli shahar va tumanning davlat veterinariya inspektori hisoblanadi.

Chegara va transportdagi veterinariya punktlarining (uchastkalarining) boshliqlari tegishli chegara uchastkasi va transportdagi davlat veterinariya inspektorlari hisoblanadilar.

O'zbekiston Respublikasi Qishloq va suv xo'jalik vazirligi huzuridagi Davlat veterinariya bosh boshqarmasining veterinariya mutaxassislari o'z vakolatlari doirasida davlat veterinariya inspektorlari hisoblanadi.

O'zbekiston Respublikasining Bosh davlat veterinariya inspektori, viloyatlar, Toshkent shahar, davlat chegarasi va transportdagi bosh davlat veterinariya inspektorlari, ularning o'rinbosarlari va davlat veterinariya inspektorlari vakolatlari doirasida ushbu Qonunga muvofiq yagona davlat veterinariya nazoratini amalga oshiradilar.

8-modda. Davlat veterinariya inspektorlarining vazifalari

Bosh davlat veterinariya inspektori o'rinbosarlari hamda davlat veterinariya inspektorlari o'z vakolatlari doirasida:

- Vazirliklar, idoralar jamoa xo'jaliklar, davlat xo'jaliklari boshqa korxonalar tashkilotlar va muassasalarga, shuningdek alohida shaxslarga zarur veterinariya-sanitariya tadbirlari va epizootik kasalliklarga qarshi tadbirlar o'tqazish to'g'risida bajarilishi majburiy ko'rsatmalar beradilar;

- O'zbekiston Respublikasi veterinariya bosh boshqarmasi belgilaydigan ro'yxatdagi o'ta xavfli yuqumli kasalliklarga chalingan hayvonlar aniqlangan taqdirda bu hayvonlarni so'yish yoki yo'q qilib tashlash to'g'risida, shuningdek iste'molga yaroqsiz deb topilgan hayvonga mansub mahsulotlar va xomashyoni yo'q qilib tashlash, ishlovdan o'tkazish yoki o'zga tarzda foydalanish to'g'risida barcha korxonalar, tashkilotlar, muassasalar va alohida shaxslar tomonidan bajarilishi majburiy bo'lgan ko'rsatmalar beradilar. Veterinariya nazorati ostidagi obyektlarga kechakunduzning istalgan paytida bimalol moneliqsiz kiradilar va veterinariya qonunlarining buzilganligi hollarini bartaraf etish xususida hamma uchun majburiy ko'rsatmalar beradilar;

- Chorvachilik fermalari, mol va parranda kushxonalari, hayvonotga mansub mahsulotlar va xomashyoni ishlovdan o'tkazish hamda saqlash korxonalari, utilizatsiya zavodlari, baliqchilik xo'jaliklari hayvonlarni sun'iy qochirish stansiyalari va boshqa chorvachilik obyektlarining rejasini tuzish, qurish va ishga tushirish loyihalari, shu jumladan ana shu obyektlardagi oqindi suvlarni zararsizlantirish inshootlari loyihalari xususida xulosalar beradilar.

Yuqorida qayd etilgan barcha turdagi qurilishlar uchun yer uchastkalari ajratib berish, mollar uchun suv olish joylarini tanlash, go'sht kombinatlari va boshqa hayvonotga mansub mahsulotlar hamda xomashyoni ishlovdan o'tqazish va korxonalarning suv ta'minoti loyihalari xususida xulosalar beradi:

- Holati veterinariya-sanitariya jihatidan qoniqarsiz yoki mollar sog'lig'iga, shuningdek mahsulotlar sifatiga zararli ta'sir ko'rsatish xavfi bo'lgan temir yo'l vagonlari, kemalar, samolyotlar va boshqa transport vositalaridan foydalanishni taqiqlaydilar;

- Chorvachilik obyektlari, go'sht va sut sanoati korxonalaridan, hayvonotga mansub mahsulotlar va xomashyoni qayta ishlaydigan hamda saqlaydigan korxonalarning hayvonlarning yuqumli kasalliklari jihatidan nobopligi yoki veterinariya-sanitariya holati qoniqarsizligi aniqlanganda ulardan foydalanishni taqiqlaydilar;

- Hayvonlar gigiyenasi normalari va veterinariya-sanitariya qoidalarining aniqlangan buzilishlari bartaraf etilgunga qadar chorvachilik fermalarida, hayvonlarga mansub mahsulotlar xomashyosini ishlovdan o'tkazish hamda saqlash korxonalarida ishlab chiqarish binolari va inshootlari qurilishini, qayta qurishni, yangi qurilgan, tiklangan va qayta qurilgan obyektlarining foydalanishga topshirilishini to'xtatib qo'yadilar;

- Ushbu Qonunni, hayvonlar karantini qoidalarini, boshqa veterinariya-sanitariya talablarini buzganlik uchun mansabdor va o'zga shaxslarga belgilangan tartibga muvofiq ma'muriy jazo beradilar;

- Hayvonlarning egalari hayvonotga mansub mahsulotlarini qayta ishlash, saqlash va sotish bilan shug'ullanuvchi tashkilotlar, shuningdek fuqarolar va veterinariya mutaxassislari ushbu Qonun asosida chiqarilgan hujjatlar va veterinariyaning boshqa talablarini bajarishlari ustidan nazoratni amalga oshiradilar;

- Chegara joylarda, qo'shni davlatlarda yuzaga kelgan epizootik vaziyat to'g'risida tegishli tashkilotlar va idoralarni xabardor qiladilar, zarur tavsiyalar beradilar;

- Veterinariya dori-darmonlar, biologik, kimyoviy va boshqa dorilar ishlab chiqarilishini hamda ulardan chorvachilik va veterinariyada foydalanishini nazorat qiladilar, ularning hayvonlar sog'lig'i va hayvonotga mansub mahsulotlarning sifatiga ta'sirini baholaydilar.

9-modda. Davlat veterinariya xizmatini moddiy va moliyaviy ta'minlash

Davlat veterinariya xizmati:

Respublika va mahalliy byudjet mablag'lari; davlatning mollarini sug'urta qilish mablag'laridan ajratmalar; pullik xizmatlar ko'rsatganligi uchun veterinariya korxonalari, muassasalari va tashkilotlari oladigan mablag'lar hisobiga ta'minlanadi.

Ushbu Qonun talablarini buzganlik uchun undiriladigan ma'muriy jarima pullari viloyat va Toshkent shahrining epizootik fondlariga tushadi.

Ro'yxati O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan belgilab qo'yiladigan hayvonlar yuqumli kasalliklarining oldini olish va bartaraf etish tadbirlari hisobidan amalga oshiriladi.

10-modda. Idoraviy veterinariya xizmati

Idoraviy veterinariya xizmati vazirliklar, idoralar, korxonalar, muassasalar va tashkilotlarning tasarrufida bo'ladi.

Idoraviy veterinariya xizmatlarining veterinariya mutaxassislari o'z vakolatlari doirasida davlat veterinariya idoralarining uslubiy rahbarligi va nazorati ostida hayvonlarga idoraviy veterinariya nazoratini va veterinariya xizmati ko'rsatishni amalga oshiradilar.

11-modda. Idoraviy veterinariya xizmati veterinariya mutaxassislarining huquqlari

Idoraviy veterinariya xizmatining veterinariya mutaxassislari:

- Idoraga qarashli veterinariya nazorati ostidagi obyektlarga kecha-kunduzning istalgan paytida bemalol moneliksiz kirish va veterinariya to'g'risidagi qonunlarning aniqlangan buzilishlarini bartaraf etish haqida bajarilishi majburiy ko'rsatmalar berish;

- Yuridik va jismoniy shaxslardan epizootik kasalliklarning oldini olishni va ular bartaraf etilishni ta'minlaydigan tadbirlarni o'tkazishni, shuningdek idoraga qarashli korxonalar, muassasalar va tashkilotlarda hayvonlarning epizootik holatini aniqlash uchun zarur ma'lumotlarni taqdim etishni talab qilish huquqiga egadirlar.

12-modda. Idoraviy veterinariya xizmati veterinariya mutaxassislarining vazifalari

Idoraviy veterinariya xizmati veterinariya mutaxassislari: Veterinariya to'g'risidagi qonunlarning bajarishini ustidan o'z vakolatlari doirasida idoraviy veterinariya nazoratini amalga oshirishlari;

- Xizmat ko'rsatilayotgan korxonalar, muassasalar va tashkilotlarda epizootik kasalliklarga qarshi tadbirlar, davolash va veterinariya-sanitariya tadbirlari o'tkazishlari;

- Hayvonlarda yuqumli kasalliklar borligi xususida shubha paydo bo'lganda bu haqda davlat veterinariya xizmati idoralariga

zudlik bilan xabar qilish va kasalliklarning tarqalib ketishiga yo‘l qo‘ymaslik uchun barcha zarur choralarni ko‘rishlari;

- Epizootik kasalliklarga qarshi tadbirlar, veterinariya-sanitariya va davolash profilaktika tadbirlari o‘tkazish hamda veterinariya to‘g‘risidagi qonunlar buzilishida aybdor bo‘lgan mansabdor shaxslarni javobgarlikka tortish yuzasidan mahalliy hokimiyat va boshqaruv organlari, korxonalar, muassasalar va tashkilotlarga takliflar kiritishlari;

Amalga oshirgan ishlar haqida davlat veterinariya xizmati oldida belgilangan tartibda hisob berib borishlari shart.

13-modda. Idoraviy veterinariya xizmatini ta‘minlash

Idoraviy veterinariya xizmati tegishli vazirliklar, davlat qo‘mitalari, idoralar, korxonalar, muassasalar; tashkilotlar, xo‘jaliklar hisobidan ta‘minlanadi.

14-modda. Xususiy veterinariya faoliyati

Xususiy veterinariya faoliyati bilan veterinariya vrachi bo‘lgan O‘zbekiston Respublikasining fuqarolari, boshqa davlatlarning fuqarolari va fuqaroligi bo‘lmagan shaxslar shug‘ullanishga haqlidirlar. Veterinariya feldsherlari va texniklari veterinariya vrachi nazorati ostida xususiy ish bilan shug‘ullanadilar.

Xususiy veterinariya faoliyati bilan shug‘ullanayotgan veterinariya mutaxassislari belgilangan tartibda berilgan tegishli ruxsatnomalar (litsenziyalar)ga ega bo‘lishlari shart.

15-modda. Xususiy veterinariya faoliyati bilan shug‘ullanuvchi mutaxassislarning huquqlari

Xususiy veterinariya faoliyati bilan shug‘ullanuvchi veterinariya mutaxassislari:

- Hayvonlarning karantin yoki qonunlarda belgilangan cheklashlar qo‘llanadigan kasalliklarga chalinishi hollarini istisno etganda, kasallikni aniqlab tashxis qo‘yish va davolash bilan shug‘ullanishga;

- hayvonlarni kasallanishdan saqlash maqsadida emlash tadbirlari o‘tkazishga, shuningdek hayvonlarning egalariga maslahat berishga;

Hayvonlar sog‘lig‘iga doir veterinariya hujjatlari berishga:

– mollar va boshqa hayvonlarning yuqumli kasalliklarga chalinishi xavfi paydo bo‘lganda hayvonlarni, hayvonotga mansub mahsulotlar va xomashyoni, shuningdek yem-xashakni obyektga chetdan olib kirish va obyektidan chetga olib chiqishni taqiqlab qo‘yishga haqlidirlar.

16-modda. Xususiy veterinariya faoliyati bilan shug‘ullanuvchi mutaxassislar vazifalari

Xususiy veterinariya faoliyati bilan shug‘ullanuvchi veterinariya mutaxassislari:

- hayvonlarda yuqumli kasalliklar borligi xususida shubha paydo bo‘lganida bu haqda mahalliy davlat veterinariya xizmatiga zudlik bilan xabar qilishlari va kasalliklarning tarqalib ketishiga yo‘l qo‘ymaslik choralari ko‘rishlari;
- kasalliklar keng tarqalib ketganida davlat veterinariya ko‘rsatmalariga muvofiq ravishda veterinariya tadbirlari amalga oshirishlari;
- amalga oshirayotgan ishlari haqida davlat veterinariya xizmati oldida belgilangan tartibda hisob berib borishlari shart.

3. HAYVON VA CHORVACHILIK MAHSULOTLARI EGALARINING HUQUQ HAMDA VAZIFALARI

17-modda. Hayvon va chorvachilik mahsulotlari egalarining huquqlari

Hayvon va chorvachilik mahsulotlari egalari:

- veterinariya xizmati ko‘rsatilishi uchun davlat, idoraviy va xususiy veterinariya xizmatlari bilan shartnomalar tuzish;
 - veterinariya xizmatidan hayvonlarning kasallikka chalinish darajasi, epizootik vaziyat va hayvonlar hamda chorvachilik mahsulotlarini maxsus tadqiq etish natijalari haqida axborotlar olish;
- O‘zR Qishloq va suv xo‘jalik vazirligi huzuridagi Davlat veterinariya bosh boshqarmasi belgilangan tartibda hayvonlar va chorvachilik mahsulotlari, yem-xashak, veterinariya dori-dormonlar sotib olish va sotish, shu jumladan xorijdan sotib olish va horijga sotish;

Mahalliy hokimiyat organlari, davlat, idoraviy veterinariya xizmatlari hamda xususiy veterinariya faoliyati bilan shug‘ulla-

nayotgan mutaxassislarning g'ayriqonuniy xatti-harakatlari va ko'rsatmalari ustidan shikoyat qilish huquqiga egadirlar.

18-modda. Hayvon va chorvachilik mahsulotlari egalarining vazifalari

Hayvon va chorvachilik mahsulotlarining egalari:

- ushbu qonun va veterinariya to'g'risidagi boshqa qonun hujjatlarining talablariga rioya etishlari;

- o'z mablag'lari hisobiga hayvonlar yuqumli kasalliklarga chalinishining oldini olishga qaratilgan tashkiliy-xo'jalik va veterinariya tadbirlarini amalga oshirishlari, byudjetdan moliyaviy ta'minlanadigan tadbirlar bundan mustasno;

- kasal hayvonni davolatilshlari, zarur bo'lganda veterinariya mutaxassisining ko'rsatmasiga binoan so'yish yoki yo'q qilib tashlashini ta'minlashlari;

- iste'molchilar sog'lig'i uchun xavfli moddalar yoki yuqumli kasalliklar qo'zg'atuvchi mikroblar bilan ifloslangan yoxud zararlangan chorvachilik mahsulotlari ishlab chiqarilishi va sotilishi istisno etuvchi hayvonlar gigiyenasi normalarini bajarishlari va veterinariya-sanitariya qoidalariga rioya etishlari;

- hayvon sotib olinganligi va ularning o'lishi yoki g'ayriodatiy xatti-harakati hollari to'g'risida muayyan hududga xizmat ko'rsatuvchi tegishli veterinariya bo'limiga zudlik bilan xabar qilishlari;

- veterinariya xizmatining hayvonlarni yuqumli kasalliklardan muhofaza etish yuzasidan bergan taqdimnomalarni bajarishlari hamda karantinga doir tegishli tadbirlar va boshqa veterinariya tadbirlarini o'tkazilishini ta'minlashlari, shuningdek davolash-profilaktika ishlovlarini to'liq hajmda o'tkazishlari;

- chorvachilik fermalarini, hayvonlar hamda chorvachilik mahsulotlari saqlanadigan binolar va boshqa inshootlarni, shuningdek yaylovlar, suv havzalari, mol haydab o'tiladigan yo'llar, temir yo'l bekatlari, ko'rgazmalar, bozorlar, so'yish punktlari, maydonchalar; go'sht kombinatlari, separator bo'limlari, sut punktlari zavodlarini lozim bo'lgan veterinariya-sanitariya holatida saqlashlari, ularda dezinfeksiyalash, dezinseksiya va deratizatsiya ishlarini o'z vaqtida o'tkazishlari, shuningdek o'lgan hayvonlar jasadini yig'ishtirib olishlari va yo'q qilib tashlashlari;

- hayvonlar hamda chorvachilik mahsulotlari va xomashyosi savdo-sotig'ini faqat davlat veterinariya xizmatining ruxsati bilan maxsus ajratilgan joylarda veterinariya-sanitariya qoidalariga rioya etgan holda amalga oshirishlari;

- veterinariya mutaxassislarining talabiga binoan hayvonlarni ko'rikdan, diagnostik tekshiruvdan, ehtiyot shart yo'sinda emlashdan va davolash–profilaktika ishlovlaridan o'tkazish uchun topshirilishini ta'minlashlari, veterinariya xodimlariga ko'rsatilgan veterinariya xizmatlari evaziga haq to'lagan holda veterinariya tadbirlarini o'tkazish uchun zarur shart-sharoit yaratib berishlari;

- yuqumli kasalliklarning paydo bo'lishi yoki chorva mahsulotlarining yaroqsizligi hayvon egalarining aybi bilan paydo bo'lganligi sud tomonidan isbotlangan hollarda sog'lomlashtirish tadbirlariga ketgan xarajatlarni davlat veterinariya xizmatiga to'lashlari;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Davlat veterinariya bosh boshqarmasi tomonidan tasdiqlanmagan biopreparatlar, dori-darmonlar, oziqabop qo'shimchalar, mikroelementlar, biologik kuchaytirgichlar va gormonlarni chorvachilikda qo'llamasliklari;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi davlat veterinariya bosh boshqarmasi tomonidan belgilangan veterinariya-sanitariya talablariga hamda hayvonlar, hayvonotga mansub mahsulotlar va xomashyo hamda yem-xashakni chet eldan sotib olish va chet elga chiqarish talablariga rioya etishlari shart.

4. HAYVONLARNING YUQUMLI KASALLIKLARI TARQALGANIDA KARANTIN BELGILASH VA UNI BEKOR QILISH TARTIBI

19-modda. Hayvonlarning yuqumli kasalliklari tarqalganida karantin yoki cheklashlar

Hayvonlarning yuqumli kasalliklari tarqalgani aniqlangan hollarda tuman (shahar) davlat veterinariya inspektorining taqdimnomasiga binoan mahalliy hokimiyat organlarning qarorlari bilan ayrim podalar, otarlar, uyurlar, qo'ralar, fermalar, xo'jaliklar, korxonalar, temir yo'l bekatlari, aeroportlar, daryo portlari, qishloq va qo'rg'onlarning hududlari hayvonlarning yuqumli kasalliklari

tarqalganligi jihatidan yomon ahvolda deb e'lon hamda ularda karantin yoki zarur cheklashlar o'rnatiladi.

Tumanlarni, shaharlarni, viloyatlarni hayvonlarning kasalliklari tarqalganligi jihatidan yomon ahvolda deb e'lon qilish hamda ularda karantin yoki boshqa cheklashlar o'rnatish tegishli bosh davlat inspektorlarining taqdimnomasiga binoan viloyatlar va Toshkent shahri hokimiyatining vakillik organlari bilan yoki viloyatlar va Toshkent shahri hokimlarining qarorlari bilan yoki O'zbekiston Respublikasi Bosh davlat veterinariya inspektorining taqdimnomasiga binoan O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori bilan amalga oshiriladi.

Hayvonlarning yuqumli kasalliklar bilan og'rishi batamom to'xtaganidan keyin karantin yoki cheklashlar o'rnatilgan hududda zarur veterinariya-sanitariya tadbirlari amalga oshirilgandan (kasalliklarga qarshi kurash qo'llanmalarida ko'rsatilgan muddat o'tganidan) so'ng tegishli bosh davlat veterinariya inspektorlarining taqdimnomasiga binoan karantik yoki cheklashlar o'rnatgan tuman, shahar, viloyat va Toshkent shahar hokimiyatining vakillik organlari yoki hokimlarning qarorlari bilan yoxud O'zbekiston Respublikasi Bosh Davlat veterinariya inspektorining taqdimnomasiga binoan O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori bilan karantin yoki cheklashlar bekor qilinadi.

20-modda. Epizootik kasalliklarga qarshi favqulodda komissiyalar

Hayvonlar yalpi kasallanishi hamda nobud bo'lishining oldini olish va bartaraf etish yuzasidan korxonalar muassasalar, tashkilotlar va ayrim shaxslar faoliyatiga kundalik rahbarlik qilish hamda bu boradagi ishni muvofiqlashtirish maqsadida O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi, shahar va tuman hokimiyatining vakillik organlari yoki hokimlar tomonidan o'zining tasdiqlangan Nizomiga muvofiq ish olib boruvchi epizootik kasalliklarga qarshi komissiyalar tuziladi.

5. YAKUNIY QOIDALAR

21-modda. Veterinariya to'g'risidagi qonun hujjatlarini buzganlik uchun javobgarlik

Veterinariya to'g'risidagi qonun hujjatlari buzilishida aybdor bo'lgan shaxslar O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlariga muvofiq intizomiy, moddiy, ma'muriy va jinoiy javobgar bo'ladilar.

22-modda. Veterinariya xodimlarining davlat sug'urtasi

Davlat veterinariya idoralarining xodimlari byudjet hisobiga davlat tomonidan majburiy sug'urta qilishlari lozim.

23-modda. Xalqaro shartnomalar

Agar O'zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomalarida ushbu Qonundagidan o'zgacha qoidalar belgilab qo'yilgan bo'lsa, u holda xalqaro shartnoma qoidalarini qo'llanadi.

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTINING F A R M O N I

Iste'mol tovarlarining ayrim turlarini olib kelish, olib chiqib ketishni tartibga solishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida.

Respublikamiz iste'mol bozorida muvozanat saqlanishini va barqaror to'ldirilishini ta'minlash, aholining ijtimoiy muhofazasini kuchaytirish, shuningdek, tovarlarning ayrim turlarini qonunga xilof ravishda olib ketilishining oldini olish maqsadida:

1. Yuridik shaxslar tomonidan O'zbekiston Respublikasi bojxona hududiga belgilangan tartibda olib kelinayotgan tovarlardan import boj to'lovlari undirish 1999-yil 1-yanvardan bekor qilinsin.

2. «O'zdavstandart», O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi, Qishloq va suv xo'jaligi vazirligi keltirilayotgan iste'mol tovarlari sifati ustidan qattiq nazorat o'rnatib, ularga tegishli sertifikatlar va ruxsatnomalar o'z vaqtida berilishini ta'minlasin.

3. O'zbekiston Respublikasi Davlat bojxona qo'mitasi, Ichki ishlar vazirligi eksport qilish taqiqlab qo'yilgan tovarlarni qonunga xilof ravishda olib chiqib ketish hollariga chek qo'yish yuzasidan qat'iy choralar ko'rsin.

Belgilab qo'yilsinki, eksport qilish taqiqlangan tovarlarni yuridik va jismoniy shaxslar (rezidentlar va norezidentlar) qonunga

xilof ravishda olib chiqib ketish hollari aniqlangan taqdirda aybdor shaxslar amaldagi qonunlarga muvofiq ma'muriy yoki jinoiy javobgarlikka tortiladi.

4. Davlat bojxona qo'mitasi O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi, Milliy xavfsizlik xizmati bilan birgalikda O'zbekiston Respublikasi bojxona xizmatining ko'chma bojxona postlari sonini ko'paytirib, qo'shni davlatlar bilan chegaralardagi dala yo'llari va aylanma yo'llar orqali tovarlarni qonunga xilof ravishda olib chiqib ketish ustidan nazoratni kuchaytirsin.

5. O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi bir hafta muddatda manfaatdor vazirliklar va idoralar bilan birgalikda iste'mol tovarlarini O'zbekiston Respublikasining bojxona hududidan qonunga xilof ravishda olib chiqib ketganlik, shuningdek import qiladigan tovarlarni sotishning belgilab qo'yilgan tartibni buzganlik uchun yuridik va jismoniy shaxslarning javobgarligini kuchaytirish yuzasidan O'zbekiston Respublikasining Ma'muriy javobgarlik to'g'risidagi kodeksiga va O'zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksiga o'zgartishlar kiritish to'g'risida belgilangan tartibda taklif kirtsin.

6. Amaldagi qonunchilikni ushbu farmonga muvofiqlashtirilsin. Eksport qilish taqiqlangan tovarlarni xilof ravishda olib ketish hollarining oldini olishda huquqni muhofaza qilish organlariga ko'maklashish maqsadida Qoraqalpog'iston Respublikasi Vazirlar Kengashi, viloyatlar va Toshkent shahri hokimliklari fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari va ommaviy axborot vositalarini jalb etib, aholi orasida keng tushuntirish ishlarini olib borsin.

7. Ushbu Farmonning ijrosini nazorat qilish O'zbekiston Respublikasi bosh vaziri O'. Sultonov zimmasiga yuklansin.

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI VAZIRLAR MAHKAMASINING FARMOYISHIDAN KO'CHIRMA

20-aprel 1995-yil № 119-F

«Veterinariya to'g'risida» O'zbekiston Respublikasi Qonuni moddasiga muvofiq chorva mollarining karantin qiladigan va o'ta xavfli kasalliklarining oldini olish va tugatish chora-tadbirlari byudjetdan mablag' bilan ta'minlanadigan ro'yxati ilovaga muvofiq belgilansin.

2. O‘zbekiston Moliya vazirligi (Guskova) belgilangan ro‘yxatga muvofiq kasalliklarning oldini olish va tugatish chora-tadbirlari uchun byudjetdan mablag‘ ajratishni nazarda tutsin.

Vazirlar Mahkamasi 1999-yil
20-apreldagi 119-f-son farmoyishiga

ILOVA

Mollarning karantin qiladigan va o‘ta xavfli kasallikning oldini olish va tugatish chora-tadbirlari byudjetdan mablag‘ bilan ta‘minlanadigan

RO‘YXATI

1. Bir necha hayvonot turi uchun umumiy bo‘lgan kasalliklar:

barcha turdagi oqsim kasalligi	kuydirgi
brusellez	quturish
Aueski kasalligi	yuqumli
Trixenellyoz	listerioz
Tulyaremiya	sil
Leptospiroz	ku-bezgagi

2. Qoramollarning kasalliklari:

o‘lat	xavfli kataral bezgagi
kontagioz plevropnevmoniya	emfizimatoz karbunkul

3. Qo‘y-echkilar va tuyalar kasalliklari:

chechak	bradzot enterotoksemiya
tuyalar o‘lati	

4. Cho‘chqalar kasalliklari:

Teshen kasalligi	klassik o‘lat
Repraduktiv-respirator sindromi	

5. Otlar kasalliklari:

kontagioz plevropnevmoniya	manqa
yuqumli anemiya (INAN)	gripp (inflyuensa)

6. Parrandalar kasalliklari:

Nyukasl kasalligi	yuqumli laringotraxeit
-------------------	------------------------

7. Mo‘ynali hayvonlar, quyonlar va mayda uy hayvonlari kasalliklari:

8. Hayvonot barcha turlarining ilgari O‘zbekiston Respublikasi hududida ro‘yxatga olinmagan yuqumli kasalliklar.

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI KOMMUNAL XIZMAT KO‘RSATISH VAZIRLIGI

BUYRUQ 08.09.98 № 62

Toshkent shahri

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining «Daydi hayvonlarni tutish bilan shug‘ullanuvchi xodimlar mehnatini rag‘batlantirish to‘g‘risida» 1998-yil 2- avgustdagi 359-son qarori

BUYURAMAN

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 1998-yil 21-avgustdagi 359-son qarori qo‘llanish va ijro etish uchun qabul qilinsin, qarorda quyidagi topshiriqlar berilgan:

1. Kommunal xizmat ko‘rsatish vazirligining Qoraqalpog‘iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahar mahalliy byudjetidan mablag‘ bilan ta‘minlanadigan daydi hayvonlarni tutish bilan shug‘ullanuvchi xodimlarning ish haqi 1998-yil 1-sentabrdan quyidagicha belgilansin:

– mehnat sharoitlari o‘ta xafli bo‘lganligi uchun tarif stavkalari (lavoziim maoshlari)ga 30 foiz qo‘shimcha (nadbavka) qo‘shilsin:

– o‘z vazifalarini namunali bajarganliklari uchun har oylik mukofot lavoziim maoshining 100 foizi miqdorida belgilansin.

Lavoziim maoshiga qo‘shimcha va o‘z vazifasni namunali bajarganligi uchun har oylik mukofot sanitariya qonuni hujjatlarini buzganligi uchun jazo jarimalaridan tushgan mablag‘lar hisobidan to‘lanadi.

2. Vazirlar Mahkamasining 1999-yil 8-apreldagi 147-son qarori bilan tasdiqlangan sanitariya qonuni hujjatlarini buzganligi uchun jazo jarimalaridan tushgan mablag‘lardan foydalanish tartibi to‘g‘risidagi nizomning «a» kichik bandi quyidagi mazmunda yettinchi xatboshi bilan to‘ldirilsin:

«o‘z vazifalarini namunali bajarganligi va mehnat sharoitlari o‘ta xavfli bo‘lganligi uchun Kommunal xizmat ko‘rsatish vazirligining daydi hayvonlarni tutish bilan shug‘ullanuvchi xodimlariga qo‘shimcha (nadbavka) to‘lash va har oyda mukofotlash uchun»

3. «Tashkilotchi» tresti (Magamedov), I va IBBSi (Fayzullayev) va OM va TBsi (Isroilov) 20 kun muddatda Qoraqalpog‘iston Respublikasi KKK vazirligi, viloyatlar va Toshkent shahar XKFB-lari bilan birgalikda Moliya vazirligi

tasdiqlashiga taqdim etish uchun sanitariya qonuni hujjatlarini buzganligi uchun jazo jarimalaridan tushadigan mablag'lar hisobidan daydi hayvonlarni tutish bilan shug'ullanuvchi hodimlarga qo'shimcha ish haqi to'lash va mukofotlash tartibi va shart-sharoitlarini ishlab chiqsin.

4. Ushbu buyruqning bajarilishini nazorat qilish Vazirning birinchi o'rinbosari O.S. Haydarov zimmasiga yuklansin.

O'zbekistoi Respublikasi
Qishloq, xo'jalik vazirining
1995-yil 26-dekabrdagi
№ 299-sonli buyrug'i bilan

TASDIQLANGAN

O'zbekiston Respublikasi qishloq xo'jalik vazirligi huzuridagi Davlat veterinariya bosh boshqarmasining

NIZOMI

1. UMUMIY QOIDALAR

1. O'zbekiston Respublikasi Qishloq xo'jalik vazirligi huzuridagi davlat veterinariya bosh boshqarmasi (keyingi o'rinlarda Bosh boshqarma deb yuritiladi) Qishloq xo'jalik vazirligining davlat byudjetidagi mustaqil strukturaviy bo'linmasi bo'lib bir vaqtning o'zida respublika agrasonoat majmuasining idoralararo organi bo'lib hisoblanadi.

Bosh boshqarmaning bevosita bo'ysunuvida 1-ilovada ko'rsatilgan korxona, muassasa va tashkilotlar turadi.

2. Bosh boshqarma tarkibiga quyidagilar kiradi: markaziy apparat, Bosh boshqarmaga bevosita bo'ysunuvchi korxona, muassasa va tashkilotlar, Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahri Davlat veterinariya boshqarmalari, tumanlar, viloyatlar va tumanga bo'ysunuvchi shaharlar davlat veterinariya tarmog'ining korxona, muassasa va tashkilotlari.

3. Bosh boshqarma o'z faoliyatida O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, qonunlari, O'zbekistoi Respublika Oliy Majlisining qarorlari, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmonlari, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarorlari va

farmoyishlari, Qishloq xo'jalik vazirligining buyruqlari va ushbu nizomga amal qiladi.

2. ASOSIY VAZIFALARI VA FUNKSIYALARI

4. Bosh boshqarmaning asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

- hayvonlar kasalliklarining oldini olish va yo'qotish bo'yicha davlat dasturini ishlab chiqish;

- O'zbekiston Respublika veterinariya ishiga rahbarlik qilish, veterinariya ishining taraqqiyoti va takomillashuvining asosiy yo'nalishlarini belgilash;

- O'zbekiston Respublikasi hududida yagona davlat veterinariya nazoratini tashkil etish va amalga oshirish;

- respublika hududini boshqa davlatlardan hayvonlarning yuqumli kasalliklari qo'zg'atuvchilari aniqlanganda va favqulodda holatlarda rejalashtirilmagan epizotiyaga qarshi hamda veterinariya-sanitariya tadbirlari o'tkazish uchun zarur biologik, davolovchi va dezinfeksiyalovchi preparatlar, asbob-uskunlar va boshqa moddiy-texnika vositalarining davlat zaxirasini yaratish va taqsimlash;

- Bosh boshqarma bo'ysinuvdagi veterinariya korxonalari, muassasalari va tashkilotlariga rahbarlik qilish;

- chorvachilikning veterinariya-sanitariya holatini yaxshilash va boshqa veterinariya masalalariga doir takliflarni ko'rib chiqish, ishlab chiqish va belgilangan tartibda O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasiga, vazirliklarga, davlat qo'mitalariga va idoralariga taqdim etish;

- veterinariyada ilmiy tadqiqotlarning asosiy yo'nalishlarini belgilash va fan yutuqlarini ishlab chiqarishga tatbiq etishni tashkil etish;

- veterinariya sohasida xalqaro hamkorlik bo'yicha ishlarni tashkil etish;

- atrof-muhitni himoya qilishning veterinariya-sanitariya holatlarini hal etish.

5. Bosh boshqarma o'ziga yuklatilgan vazifalarga muvofiq quyidagi funksiyalarni amalga oshiradi:

- Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahrida hayvonlarni kasalliklarini oldini olish va yo'qotish tadbirlari o'tkazilishini, veterinariya-sanitariya jihatidan sifatli chorva mahsulotlari va xomashyosi ishlab chiqarilishi ustidan nazorat qiladi:

– O‘zbekiston Respublikasi hududini boshqa davlatlardan hayvonlar yuqumli kasalliklarining qo‘zg‘atuvchilari olib kirilishidan muhofaza qilish bo‘yicha chora-tadbirlar ishlab chiqadi va tashkil etadi:

– hayvonlarni o‘ta xavfli kasalliklari ro‘yxatini belgilaydi, ular aniqlangan hollarda barcha korxonalar, muassasalar, tashkilotlar va ayrim shaxslarga hayvonlarni so‘yish yoki yo‘q qilish, iste‘mol uchun yaroqsiz deb topilgan chorvachilik mahsulotlari va hayvonotga mansub xomashyoni yo‘q qilish, ularni ishlovdan o‘tkazish yoki ulardan o‘zga yo‘sinda foydalanishga doir bajarilishi majburiy bo‘lgan ko‘rsatmalar beradi:

– paydo bo‘lgan hollarda karantin yoki cheklovlar qo‘yiluvchi hayvonlarning yuqumli kasalliklari ro‘yxatini belgilaydi:

– O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligi organlari va boshqa vazirliklar, davlat qo‘mita va idoralari bilan birgalikda inson va hayvonlar uchun umumiy bo‘lgan kasalliklarning oldini olishga doir chora-tadbirlar ishlab chiqadi:

– davlat veterinariya xizmatining tegishli bo‘linmalari orqali hayvonlarni, shu jumladan parrandalar, baliqlar, asalari va boshqa hayvonlarni tashish, import va eksport qilish, chorvachilik mahsulotlar va hayvonotga mansub xomashyoni, shuningdek oziqalar va boshqa veterinariya xizmati nazorati ostida bo‘lgan yuklarni qayta ishlab saqlash, sotish va tashilishi ustidan davlat veterinariya nazoratini amalga oshiradi:

– mamlakatimizda va chet ellarda chiqarilgan yangi veterinariya, farmakologik va biologik preparatlar yaratish, takomillashtirish, sinab ko‘rish, chorvachilik va veterinariya amaliyotiga tatbiq etishga doir ishlarni tartibga solish maqsadida bosh boshqarma qoshida belgilangan tartibda veterinariya farmakologik kengashi, davlat idoralararo komissiyasi, veterinariya bo‘yicha ilmiy-texnik kengashni tashkil etadi:

– veterinariya masalalariga doir yo‘riqnomalar, qoidalar va boshqa me‘yoriy (normativ) hujjatlarni belgilangan tartibda ko‘rib chiqadi va tasdiqlaydi:

– ilmiy-tadqiqot masalalaridan, fuqarolardan tushuvchi ixtirolarni va ratsionalizatorlik taklif, shuningdek hayvonlarni davolash, diagnostika qilish va kasalliklarning oldini olishning yangi texno-

logik usullari va vositalarini ko'rib chiqadi, sinab ko'radi va veterinariya amaliyotiga tatbiq etish uchun qabul qiladi:

- biologik preparatlarga, zarur anjomlarga, asbob-uskunalarga, davolovchi, dezinfeksiya qiluvchi va hayvonlarni kasalliklardan himoya qiluvchi vositalarga bo'lgan talabni va ularning turlarini (assortimentini) aniqlaydi, mamlakatimizda va xorijda ishlab chiqilgan yangi veterinariya preparatlarini ro'yxatga olish va qayta ro'yxatga olishni amalga oshiradi, shuningdek veterinariya preparatlarini boshqa davlatlardan olib kelishga (import) ruxsat beradi:

- chorvachilikka zarur bo'lgan veterinariya tovarlarini chet davlatlardan zoovetta'minot va boshqa tashkilotlar orqali yoki o'zi to'g'ridan to'g'ri olib kelishni tashkil etadi, chet el firmalari bilan o'rnatilgan tartibda veterinariya preparatlari ishlab chiquvchi qo'shma korxonalar tashkil etadi;

- Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahri veterinariya boshqarmalarining epizootiyaga qarshi rejasini ko'rib chiqadi va tasdiqlaydi:

- Zarur hollarda epizootiyani tugatish bo'yicha tadbir ishlab chiqishni tashkil etadi, biologik va davolovchi preparatlar, dezinfeksiyalovchi vositalar, boshqa moddiy-texnika resurslarining zaxirasini yaratadi;

- veterinariya tadbirlarining moliyaviy ta'minotiga doir hisob-kitoblarni amalga oshiradi va Moliya vazirligiga tegishli takliflar kiritadi:

- Bosh boshqarmaga bo'ysunuvchi korxonalar, tashkilotlar va muassasalarni moliyaviy ta'minlaydi, moddiy-texnika resurslari fondlarini taqsimlaydi, ularning ustav va nizomlarini, ishlab chiqarish-moliyaviy rejalari va yillik hisobotlarni tasdiqlaydi;

- Quyi idoraviy korxonalar, birlashmalar, muassasalar va tashkilotlarda hisob-kitoblar va hisobotlarning to'g'ri yuritilishi va ishonchlilik, epizootiyaga qarshi tadbirlarga ajratiluvchi respublika va mahalliy epizootik fondlari va moddiy texnika resurslarining maqsadli foydalanishi ustidan nazoratni amalga oshiradi;

- zarur hollarda yangi ixtisoslashtirilgan bo'linmalarni tashkil etishga doir takliflarni Qishloq xo'jalik vazirligiga kiritadi, Bosh boshqarma huzuridagi mavjud tashkilot va muassasalarni belgilangan tartibda qayta tashkil etadi;

– O‘zbekiston Respublikasining manfaatdor vazirliklari, davlat qo‘mita va idoralari bilan birgalikda veterinariyaga xos texnologik asbob-uskunalarni ishlab chiqarish buyurtmalarini joylashtirish va ularni import bo‘yicha sotib olish rejalarini va eksport bo‘yicha takliflar ishlab chiqishda, yangi mashina, texnologik asbob-uskunalar va maxsus transportlar yaratilishida texnik-iqtisodiy va veterinariya-sanitariya talabnomalarini berishda ishtirok etadi;

– o‘z vakolati doirasida belgilangan tartibda Butunjahon veterinariya uyushmasi, Xalqaro epizootik byuro, Butunjahon sog‘liqni saqlash tashkiloti, shuningdek boshqa davlatlarning veterinariya tashkilotlari bilan ikki va ko‘p tomonlama asosda hamkorlikni amalga oshiradi;

– Qoraqalog‘iston Respublikasi Vazirlar Kengashi, viloyatlar va Toshkent shahri hokimliklariga davlat veterinariya tarmog‘i, idoraviy davolash, diagnoz qilish va boshqa veterinariya-sanitariya muassasalari, shuningdek xususiy veterinariya xizmatini takomillashtirish va tashkil etishga doir takliflarni kiritadi;

– barcha chorvachilik obyektlari, veterinariya xizmati muassasalari va chorvachilik mahsulotlarini qayta ishlash sanoati binolarini loyihalashning texnologik normalarini ishlab chiqishda ishtirok etadi, shuningdek mazkur inshootlari loyihalashda va ularning qurilishida veterinariya talablariga rioya qilinishi ustidan nazoratni amalga oshiradi;

– veterinariya bo‘yicha statistik hisobga olish va hisobotlar formalariga doir takliflarni ishlab chiqadi va «Uzdavistiqbolstat» e‘tiboriga havola etadi, hayvonlarning karantin qo‘yiluvchi kasalliklari harakatini statistik hisobini yuritadi;

– o‘z vazifa va funksiyalarini amalga oshirishda Bosh boshqarma o‘ziga yuklatilgan burch va huquqlari doirasida manfaatdor vazirliklar, idoralar, Qoraqalpog‘iston Respublikasi Vazirlar Kengashi, viloyatlar va Toshkent shahri hokimlari bilan o‘zaro uzviy hamkorlikda veterinariyaga doir masalalarni hal qilishni ta‘minlaydi;

– dehqon-fermer va fuqarolarning yordamchi xo‘jaliklariga veterinariya xizmati ko‘rsatilishini tashkil etadi.

6. Bosh boshqarma quyidagilar ustidan davlat veterinariya nazoratini tashkil etadi va amalga oshiradi:

– barcha vazirliklar, davlat qo‘mitalari, idoralar jismoniy shaxslar tomonidan amaldagi veterinariya qonunchiligi talablarini bajarilishi;

– boshqa vazirliklar, davlat qo‘mita va idoralarning idoraviy veterinariya xizmati, shuningdek xususiy veterinariya faoliyati;

– O‘zbekiston Respublikasi hududini chetdan hayvonlarning yuqumli kasalliklari kiritilishidan muhofaza qilishi, mollar, chorvachilik mahsulotlari va hayvonotga mansub xomashyolarni, yem-xashak, oziqabop qo‘shimchalar, chorvachilikda qo‘llaniladigan boshqa vositalarni va veterinariya preparatlarini tayyorlash tashish, eksport va import qilishi;

– chorvachilik va dehqonchilik mahsulotlariga bo‘lgan standartlar, texnik shartlar va texnologik yo‘riqnomalarga veterinariya talablari qismi bo‘yicha, shuningdek biologik preparatlar va veterinariya uchun mo‘ljallangan tovarlar ishlab chiqarilishida veterinariya talablariga rioya qilinishi;

– chorvachilikda va hayvonlar kasalliklarini kimyoviy va boshqa preparatlar bilan ishlov berish ustidan nazorat qiladi.

3. BOSH BOSHQARMANING HUQUQLARI

7. Bosh boshqarmaga quyidagi huquqlar belgilangan:

• barcha vazirliklar, davlat qo‘mitalari, idoralar, muassasalar, tashkilotlarga ularning mulki shaklidan qat’i nazar, shuningdek jismoniy shaxslarga veterinariya masalalari bo‘yicha O‘zbekiston Respublikasining amaldagi, qonunlari, qonun asosida chiqarilgan hujjatlardan kelib chiqqan holda bajarishga majburiy bo‘lgan ko‘rsatmalar berish;

• hayvonlarning yuqumli kasalliklari bo‘yicha nosog‘lom tumanlar, korxonalar, muassasalar, tashkilotlar va fuqarolarning shaxsiy xo‘jaliklaridan hayvonlarni, oziqa, chorvachilik mahsulotlari va hayvonotga mansub xomashyolarni va boshqa veterinariya xizmati nazorati ostida bo‘lgan yuklarni olib chiqish (jumladan eksport), olib kirish (jumladan import) uchun ruxsatnoma berish yoki taqiqlash, bundan tashqari veterinariya talablariga javob bermaydigan transport vositalaridan foydalalanishni taqiqlaydi:

- mansabdor va boshqa shaxslarni veterinariya qonunchiligi talablarini, karantinda saqlash qoidalarini buzganligi uchun belgilangan tartibda ma'muriy javobgarlikka tortish;

- hayvonlarning yuqumli kasalliklari bo'yicha viloyatlar va Toshkent shahrini nosog'lom deb e'lon qilish va shu joylarda karantin yoki boshqa cheklovlar o'rnatish to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasiga takliflar kiritish;

- yangi veterinariya preparatlari, anjomlar, asbob-uskunalar, oziqa qo'shimchalariga xulosalar berish va ularning hujjatlarini tasdiqlash;

- belgilangan tartibda ro'yxatga olinmagan yoki amaldagi normativ hujjatlar talablari buzib tayyorlangan dori-darmonlar, biologik va boshqa preparatlar, reagentlar, mikroelementlar hamda maxsus oziqa qo'shimchalarini olib kelish va qo'llashni, shuningdek hayvonlarni o'sishi va mahsuldorligini oshirish maqsadida tireostatik, esterogen, androgen yoki gestagenlik ta'siriga ega bo'lgan biologik va kimyoviy stimulyatorlar va gormonlarni chorvachilikda qo'llashni taqiqlash;

- chorvachilik binolari, veterinariya muassasalari, chorvachilik mahsulotlarini qayta ishlovchi korxonalarni texnologik normalarga asosan loyihalash bo'yicha xulosalar berish. Zoogigiyenik talablar va veterinariya-sanitariya qoidalarini buzgan holda qurilayotgan binolar va inshootlarning qurilishini va rekonstruksiya qilinishni to'xtatish.

4. BOSH BOSHQARMAGA RAHBARLIK QILISH

8. Bosh boshqarmaga bir vaqtning o'zida O'zbekiston Respublikasining Bosh davlat veterinariya inspektori bo'lib hisoblanuvchi boshliq rahbarlik qiladi. Bosh boshqarmaning boshlig'i o'z lavozimiga Qishloq xo'jalik vazirining buyrug'i bilan tayinlanadi va vazifasidan ozod qilinadi, undan keyin vazirlik hay'atida tasdiqlanadi.

Bosh boshqarma boshlig'ining o'rinbosarlari bir vaqtning o'zida O'zbekiston Respublikasi Bosh davlat veterinariya inspektorining o'rinbosarlari hisoblanadilar.

9. Bosh boshqarma boshlig'i o'z vakolati doirasida:

- Bosh boshqarma ish faoliyatiga rahbarlik qiladi va unga yuklatilgan tegishli vazifa va funksiyalarni bajarishi uchun javobgar bo'lib uni ishini tashkil etadi, o'z o'rinbosarlari o'rtasida lavozim vazifalarini taqsimlaydi:

- zarur hollarda vazirliklar va idoralarning rahbarlari bilan birgalikda buyruq va farmoyishlar chiqaradi;

- Qishloq xo'jalik vazirligi rahbariyati topshiriqlari belgilangan muddatda sifatli bajarilishini ta'minlaydi, shuningdek qishloq xo'jalik vazirligining boshqa bo'linmalari tomonidan Bosh boshqarma vakolatiga kiruvchi masalalar bo'yicha zarur hujjatlar va materiallarni tayyorlashda ishtirok etadi;

- Bosh boshqarmada fuqarolarning takliflari, arizalari shikoyatlari belgilangan tartibda ko'rib chiqiladi va fuqarolarni shaxsan qabul qiladi;

- belgilangan tartibda Bosh boshqarmaning markaziy apparati xodimlarini, davlat chegarasi va transportda davlat veterinariya nazorati boshqarmasi boshlig'ini, Termiz chegara veterinariya nazorati punkti boshlig'i lavozimiga tayinlaydi va ozod qiladi;

- Qishloq xo'jalik vazirligi va Qoraqalpog'iston Respublikasi Vazirlar Kengashi, viloyatlar, Toshkent shahar hokimliklari bilan kelishilgan holda veterinariya boshqarmasining va veterinariya bo'limi boshliqlarini, veterinariya inspektorlarini, shuningdek Qoraqalpog'iston Respublikasi va viloyatlar veterinariya laboratoriyalari direktorlarini lavozimga tayinlaydi va ozod qiladi:

- belgilangan tartibda xodimlarni mehnatda yuqori ko'rsatkichlarga erishganliklari yoki o'ta muhim ishni bajarganliklari uchun mukofotlaydi va maoshiga qo'shimchalar o'rnatadi, mehnat va ijrochilik intizomini buzuvchilarga nisbatan intizomiy jazo choralari qo'llaydi, kadrlar zaxirasini barpo etadi va ular bilan ishlashni tashkil qiladi, attestatsiyadan o'tkazadi, 1-ilovaga muvofiq Bosh boshqarmaga bevosita bo'ysunuvchi tashkilotlar rahbarlari va mutaxassislarini attestatsiyadan o'tkazadi;

- respublika chorvachiligi uchun oliy va o'rta maxsus ma'lumotli yosh veterinariya mutaxassislariga bo'lgan joriy va kelgusidagi talabni aniqlaydi va ularni tegishlicha taqsimlaydi;

- respublika bo'ysunuvida bo'lgan quyi idoraviy korxonlar tashkilotlarning takliflari asosida veterinariya mutaxassislarini tayyorlash, qayta tayyorlash va malakasini oshirishning kelajakdagi va yillik rejarini ishab chiqadi;

- Bosh boshqarmaning ishini tashkil etish uslubi va usullarini yaxshilash, uning xodimlarini ijrochilik intizomlarini mustahkamlash va ishbilarmonlik malakasini oshirish bo'yicha tadbirlar ishlab chiqadi va amalga oshiradi;

- o'zining quyi idoraviy korxonalari, muassasalari va tashkilotlariga veterinariya masalalari bo'yicha esa vazirliklar va idoralarning veterinariya xizmati, shuningdek xususiy veterinariya amaliyoti bilan shug'ullanuvchi mutaxassislar uchun bajarilishi majburiy bo'lgan ko'rsatmalar beradi, buyruqlar chiqaradi;

- banklarda hisob va boshqa raqamlar ochadi, pul hujjatlariga imzo chekadi, Bosh boshqarmaning mol-mulki va vositalariga qonunchilik asosida sohiblik qiladi;

- bo'ysunuvchi korxonalar, muassasalar va tashkilotlarning shtat jadvallari belgilangan tartibda tasdiqlaydi.

10. O'z vakolati doirasiga kiruvchi masalalar bo'yicha boshliq barcha davlat va jamoat korxonalari, muassasalari va tashkilotlarida, xo'jalik organlarida boshqarma nomidan vakillik qiladi, ishonchnomalar beradi, shuningdek Bosh boshqarma nomidan shartnomalar tuzadi.

11. Bosh boshqarma respublikada veterinariya nazoratini Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahri davlat veterinariya organlari va bevosita bo'ysinuvchi korxona, muassasa va tashkilotlari orqali amalga oshirilishini tashkil etish.

12. Bosh boshqarma mustaqil balansiga, hisob raqamlariga, O'zbekiston Respublikasi Davlat gerbi tasvirlangan, o'zining nomi bitilgan muhrga va huquqiy shaxs maqomiga ega.

13. Bosh boshqarmaning manzili: Toshkent shahri, Navoiy ko'chasi, 4-uy.

14. Bosh davlat veterinariya boshqarmasini tugatish va qayta tuzish qonuni bilan belgilangan tartibda amalga oshiriladi.

Veterinariya Hisob-kitobi va hisoboti bo'yicha yo'riqnoma

1. UMUMIY QOIDALAR

1.1. Veterinariya ishida hisob-kitob hayvonlarning (parranda, mo'ynabop hayvonlar, baliq, asalari va boshqalar bilan birgalikda) kasallanishi va o'limi, davlat veterinariya muassasalari xo'jaliklari va kompleksdagi veterinariya mutaxassislari hamda transport va davlat chegaralaridagi veterinariya xodimlari tomonidan amalga oshiriladigan diagnostik tekshiruvlar kasalliklarning oldini olish va davolash hamda veterinariya-sanitariya tadbirlarni birlamchi qayd etuvchi va jamlovchi ma'lumotlar majmuidan iboratdir.

Veterinariya hisob-kitobi va hisoboti chorvachilikning veterinar-sanitar holati hayvon va parrandalarning bosh sonini saqlash borasida o'tkazilgan tadbirlarning hajmi va samaradorligi, chorvachilik mahsulotlarining sifati, chorva mollari mahsulotlari va xomashyolarini tashish ustidan veterinariya nazoratining natijalari bo'yicha to'g'ri va aniq ma'lumotlar berishi zarur.

1.2. Veterinariya hisob-kitobi va hisoboti hujjatlariga to'g'ri to'liq aniq va ishonchli dalillar kiritilishi uchun veterinariya muassasalari xo'jaliklar, tashkilotlar va korxonalarning rahbarlari va mas'ul shaxslari javobgar hisoblanib tegishli formadagi hisob-kitob va hisobot hujjatlarini yuritish ularning burchidir.

1.3. Hayvonlarning kasallanishi va o'limi birlamchi qayd etish diagnostik tekshiruvlar kasalliklarning oldini olish, davolash, veterinar-sanitar tadbirlar, veterinariya-sanitariya ekspertizasi kabilar veterinariya xizmatining mansabdor (lavozimli) shaxslari tomonidan amalga oshirilib, O'zbekiston Respublikasi davlat veterinariya bosh boshqarmasida tasdiqlangan maxsus jurnal, kitob va yagona formadagi varaqa (kartochka, blanka)lardan foydalaniladi. Qayd etiladigan yozuv va belgilar bevosita muolajalar jarayonida yoki tadbir yakunida bajariladi.

1.4. Barcha formadagi kitob va jurnallar muqovalanishi hamda sahifalari raqamlanishi zarur. Jurnalning birinchi muqovasida

uning nomi (forma N), xo'jalik yoki tashkilot, hamda yozuvning boshlanish va tamomlanish sanalari ko'rsatiladi.

1.5. Veterinariya hisob-kitobida foydalaniladigan jurnallar undagi so'nggi yozuvlar tugagach, 3 yilgacha saqlanishi lozim (doimiy saqlanishi shart bo'lgan tuman-shahar epizootik holatini yozish jurnali bundan mutasno).

1.6. Hisob-kitob jurnallarining o'lchami 20×30 sm bo'lib, ulardagi varaqlar soni 100–200 tagacha.

1.7. Veterinariya hisobotlari markaziy statistik boshqarma (MSB) tomonidan tasdiqlangan yagona forma va tegishli muddatlarda taqdim etiladi.

Veterinariya hisob-kitobi

1. Veterinariya hisob-kitobi yagona sistemada davlat tomonidan tashkil qilinib barcha veterinariya muassasasi va tashkilotlari uchun majburiydir. (veterinariya hisoboti qo'llanmasi Vet. qonun t. 2.631–673 25-iyun 1971-y.)

Boshlang'ich veterinariya hisob-kitobi o'z ichiga quyidagilarni hisobga olishni ko'zda tutadi:

1. Yuqumli va yuqumsiz kasalliklar.
2. Mollar o'limi, parrandalar chiqimi.
3. Diagnostik tekshirishlar.
4. Kasalliklarning oldini olishda o'tkaziladigan profilaktik va davolash tadbirlari.

5. Veterinariya-sanitariya tadbirlari.

6. Biopreparatlar, dezinfeksiya vositalari, dorilari va boshqa veterinariya anjomlari hamda mulklarining kirim-chiqimi.

7. Chorva mahsulotlari va xomashyosining v.s.e.si..

8. Veterinariya laboratoriyalarida tekshirishlar.

9. Transportda mollar, chorva mahsulotlari va xomashyosini tashiganda, eksport, import qilganda veterinariya-sanitariya nazorati.

Veterinariya hisob-kitobi hujjatlari muassasa va xo'jalik yo'nalishiga qarab yuritiladi.

Hammasi 36 ta jurnal:

I. Davolash veterinariya muassasalari, xo'jalik, fermerlarda 3 ta jurnal yuritiladi:

1-vet. – Kasal hayvonlarni qayd qilish jurnali.

2-vet. – Epizootiyalarga qarshi tadbirlarni qayd qilish jurnali.

- 3-vet. – Tuman, shahar epizootik ahvolini qayd qilish jurnali.
2. Parrandachilik xo‘jaliklari va parrandachilik fabrikalarida.
7 ta jurnal yuritiladi:
- 4-vet. – Parrandalarni diagnostik tekshirishlar.
- 5-vet. – Parrandalarni o‘ligini yorib tekshirish natijalari.
- 6-vet. – Parrandachilik xo‘jaliklari epizootik ahvoli.
- 7-vet. – Parrandalarni profilaktik va majburiy emlashlar.
- 8-vet. – Parrandalarni davolash ishlari.
- 9-vet. – So‘yish sexida parranda go‘shining vetsanekspertizasi.
- 10-vet. – Dezinfeksiya, dezinseksiya, derazitatsiya hisobi.
3. Baliqchilik xo‘jaliklarida 1 ta jurnal yuritiladi:
- 11-vet. – Baliqlarni tekshirish, suv havzalarida profilaktik va sog‘lomlashtirish ishlari hisobi
4. Veterinariya laboratoriyalarida 11 ta jurnal yuritiladi:
- 12-vet. – Bakteriologik tekshirishlar.
- 13-vet. – Virusologik tekshirishlar.
- 14-vet. – Qonni serologik tekshirishlar.
- 15-vet. – Qonni tekshirish.
- 16-vet. – Gistologik tekshirishlar.
- 17-vet. – Teri va mo‘yna xomashyosini kuydirgiga tekshirish.
- 18-vet. – Parazitar kasalliklarga laboratoriya tekshirishlar.
- 19-vet. – Yem-xashak va boshqa materiallarni toksikologik va mikologik tekshirishlar.
- 20-vet. – Ximiko-toksikologik tekshirishlar.
- 21-vet. – Bioximik va laboratoriya klinik tekshirishlar.
- 22-vet. – Baliqchilik suv havzalarni gidroximik, toksikologik tekshirishlar.
5. Bozorlardagi vetsanekspertiza laboratoriyada 4 ta jurnal yuritiladi.
- 23-vet. – Go‘sh, baliq-qisqichbaqa, tuxum, v.s.e.
- 24-vet. – Sut va sut mahsulotlari v.s.e.
- 25-vet. – O‘simlik oziqa mahsulotlari v.s.e.
- 26-vet. – Asalning vetsanekspertizasi.
6. Transportda davlat veterinariya-sanitariya nazorati bo‘yicha 3 ta jurnal yuritiladi.
- 27-vet. – Transport vet.san. uchastkalarida mollarni ko‘rikdan o‘tkazish jurnali.

28-vet. – Transport vet.san. uchastkalarida chorva xomashyosini tekshirish jurnali.

29-vet. – Vagonlarni dezinfeksion yuvish stansiyalarida sanitariya ishlari jurnali.

7. Chegara veterinariya-sanitariya nazorati punktlarida 2 ta jurnal yuritiladi.

30-vet. – Eksport, import, tranzit chorva mahsulotlarini, yem-xashakni tekshirish jurnali.

31-vet. – Chegara veterinariya nazorati punktlarida eksport-importga mo'ljallangan hayvon mahsuloti va xomashyolarni hamda oziqalarni ko'rikdan o'tkazishni qayd etish jurnali.

8. Go'sht kombinatlarida – VICHIB-(OPVK) – 5 ta jurnal yuritiladi:

32-vet. – Kasallik aniqlangan va ajratilgan teri hamda mo'yna mahsulotlari tekshirish va teri ombori yoki zavodida veterinar ishlash jurnali.

33-vet. – So'yiladigan mollarni ko'rikdan o'tkazish, go'sht va go'sht mahsulotlarini so'yish bo'limida hamda so'yish punktlarida vetsaneksptiza jurnali.

34-vet. – Go'sht kombinatlari mol bazasida hayvonlarning ko'rigi jurnali.

35-vet. – Kolbasa kulinar, dudlangan mahsulotlar, yarim fabrikatlarni, go'sht-suyak bakterial tekshirish jurnali.

36-vet. – Konservalarni sterilizatsiya qilingandan keyin bakteriologik tekshirish natijalari.

Kasal mollarni qayd qilish jurnali.

_____ veterinariya shifoxonasi

Xo'jalik, tuman, shahar

Boshlanadi: «_____» _____ 20__yil. Tamomlanadi

«_____» _____ 20__

2-ilova

Tartib raqami			Xo'jalik (ferma) mol egasi nasabi ismi	Molning turi jinsi, laqabi, yoshi	Kasallangan vaqti	Kasallik diagnozi		Kasallikning klinik belgilari davolash tavsiyalar	Kasallik oqibati, sana	Davolovchi vrach. Nasabi, imzo
Birinchi marta	Ikkinchi marta	sana				Dastlabki	yakuniy			

A. Hisob-kitob hujjatlari.

2. KASAL MOLLARNI VA DAVOLASH ISHLARINI HISOBGA OLISH

2.1. Kasal mollarni qayd etish jurnali (forma №1-vet.).

2.1.1. Jurnal kasal mollarni, ularga ko'rsatilgan davolash muolajalarini va kasallik oqibatini qayd etishga mo'ljallangan bo'lib, veterinariya davolash muassasalari tomonidan yuritiladi.

2.1.2. Jurnalning formasi 2-ildovada ko'rsatilgan.

2.1.3. №1-vet. formasidagi jurnalda quyidagi kasal mollar haqidagi yozuv qayd etiladi:

a) Veterinariya muassasasiga ambulator yoki statsionar davolash uchun keltirilgan hayvonlar.

b) Veterinariya mutaxassislarining bevosita xo'jaliklarga borib ko'rsatgan davolash yordamlari.

d) xo'jalik mutaxassislari tomonidan veterinariya muassasalarida, davlat va jamoa xo'jaliklarida, komplekslarga va bevosita fermalardagi davolash muolajalari.

2.1.4. Jurnal formasining 1-ustuniga birlamchi marotaba qabul qilinayotgan molning tartib raqami yozilgan.

2-ustuniga esa takroran qabul qilinayotgan molning 1-ustunidagi tartib raqam aks ettiriladi. Ushbu tartib raqami hayvonni keyingi qabul qilish paytida ham 2-ustunga qabul qilinaveradi. Mabodo, ushbu hayvon keyinchalik boshqa diagnoz bilan qabul qilinsa unga «yangi» tartib raqami berilib, 1-ustunga aks ettiriladi.

2.1.5. 4-ustunda esa xo'jalik (ferma, bo'lim) nomi ko'rsatilib hayvon shaxsiy xo'jalikniki bo'lsa, mol egasining ismi-sharifi va manzili qayd etiladi.

2.1.6. Hayvon ko'rikdan o'tkazilib, diagnoz aniqlangach, 7-ustun to'ldiriladi. Mabodo birinchi tekshiruvda diagnoz belgilash ilojisiz bo'lsa, taxminiy qo'yiladi. 8-ustunda esa to'liq tekshiruv o'tkazilib, yakuniy diagnoz aks ettiriladi.

2.1.7. 9-ustunda esa kasallikning klinik belgilari tana harorati, yurak urishi va nafas olish tezligi, maxsus tekshiruvlar (qon, siydik, tezak namunalari)ning natijalari hamda o'tkazilgan davolash tadbirlari yoki belgilangan muolajalar qayd etilgan.

2.1.8. Kasallik oqibati (sog'aydi, o'ldi, so'yildi, yo'qoldi) va hayvonni davolash muassasasidan chiqarish sanasi 10-ustunda.

2.1.9. 11-ustunda davolash ishlari haqida qo'shimcha dalillari yozilib bevosita davolovchi veterinariya vrachi (feldsheri)ning

familiyasi ko'rsatiladi (barcha turdagi davlat veterinariya davolash muassasalarining mutaxassislari uchun majburiydir).

2.1.10. Yuqori baholanuvchi nasldor mollarni va o'ta nasldor hayvonlarni statsionar sharoitida davolash jarayonlarida, ushbu jurnalga qo'shimcha ravishda ularning har biri uchun «kasallik» tarixi to'ldirilib unda kasallikning oqimi va davolash muolajalari haqida batafsil bayon qilinadi (3-ilova).

(old tomoni)

3-ilova

Davolash muassasasining
nomi va manzili

Kasallik tarixi
№ _____
(forma №1a-vet.)

Boshlangan _____ tamomlagan

1. Hayvon turi _____ jinsi _____ yoshi _____
tusi va belgilari _____.

Laqabi yoki birka № _____

2. Xo'jalik yoki fermaning nomi (mol egasining F.I.O.), manzili

3. Hayvonning statsionar davolashga keltirilgan sanasi _____

4. Diagnostika: dastlabki _____
keyingi _____
sana _____

5. Anamnez: _____

6. Hayvonning keltirilgan jarayonidagi tekshiruv natijalari:

harorat _____

puls _____

nafas olish _____

umumiy holati _____

semizligi _____

teri qoplamasining holati _____

shilliq pardalarining holati _____

limfa tugunlarining holati _____
qon aylanish organlarining holati _____
nafas olish holati _____
hazmlanish holati _____
nerv sistemasining holati _____
ko'rish organlarining holati _____
harakat holati _____

7. Maxsus tekshiruvlarning natijalari

8. Kasallikning kechishi. (orqa tomoni)

Sana	Harorat			Puls	Nafas	Kasallik ke- chish belgilari maxsus tekshi- ruv tahlili	Davolash muolajasi va asralish rejimi	Davolovchi vrachning imzosi
	Ertalab	Tushda	Kechqurun					

9. Yakuniy diagnoz (sana) _____

10. Kasallik oqibati _____
(sog'aydi, o'ldi, so'yildi, sana)

11. Sog'aygan hayvon yoki so'yilgan gavdasi qayerga jo'natiladi.

12. Patalogoanatomik diagnoz _____
Dalolatnoma №: _____ «_____» _____ 20__ y.

Vetvrach _____

2.2. «Epizootiyaga qarshi o'tkazilgan tadbirlarni yozish jurnali»
(forma №2-vet.)

2.2.1. Ushbu jurnal barcha xo'jaliklarda bosh yoki katta vetvrach tomonidan veterinariya uchastkalarida, vetuchastka punktlarida, veterinariya shifoxonalarida, tuman veterinariya stansiyalarida (tegishli aholi punktlari bo'yicha), shahar bo'yicha (shaharning bosh vetvrachi tomonidan) yuritiladi.

2.2.2. Jurnalda yuqumli kasalliklarga qarshi o'tkazilgan barcha tadbirlar qayd etiladi: diagnostik tekshiruvlar (jumladan, qon namunalarini RA, RSK, RDSK bo'yicha tekshirish va h.k.), profilaktik va majburiy emlashlar hayvonlarning parazitlariga qarshi ishlov berishlar (shuningdek, baliq, asalari) va veterinar sanitar tadbirlar.

2.2.3. Jurnalning formasi – 4-ilovada aks ettirilgan.

2.2.4. Bajarilgan tadbirlar haqidagi ma’lumotlar o’sha kunning o’zidyoq yoki kelgusi kuni jurnalga tushiriladi. Emlash va diagnostik tekshiruvlarining ma’lumotlari ushbu tadbir o’tkazilganligi bo’yicha tuzilgan dalolatnomaning dalillariga mos kelishi lozim.

Yozuvlar har bir hayvon yoki parranda turiga alohida yuritiladi.

2.2.5. Jurnallarning 4-ustuniga bajarilgan muolajaning turi yoziladi, masalan: «Kuydirgiga qarshi emlash», «Moneziozga qarshi gelmintsizlantirishi», «Tuberkulinizatsiya», «Teri osti bo’kalariga qarshi ishlov berish va h.k.».

2.2.6. 8–10-ustunlarga faqat rejasiz majburiy tarzda amalga oshirilgan emlash va ishlov berishlar qayd etiladi. Jumladan 8-ustunga asosan piraplazmidozlarga va qo’tirga qarshi to’liq davolangan, gelmintsizlantirilgan yoki emlangan mollarning bosh soni ko’rsatiladi.

2.2.7. Joriy yilda birlamchi tekshirilgan hayvonlarining bosh soni 11- va 13-ustunlarda, ikkilamchi tekshiruvdan o’tkazganlari esa 15–17-ustunlarda yozilgan (masalan malleinizatsiya).

2.2.8. Dezinfeksiya, dezinseksiya bo’yicha oy oxiridagi ish yakunlari ham belgilangan reja va bajarilgan ish hajmi ko’rinishida mazkur jurnalga yozib qo’yiladi.

4-ilova

Epizootiyalarga qarshi o’tkazilgan tadbirlarni yozish jurnali

Ho’jalik, tuman, shahar veterinariya muassasasi

Boshlandi «____» _____ 20__ y

Tamomlandi: «____» _____ 20__ y

Kuni, oyi	Ferma bo’lim xo’jalik punkti nomi	Hayvon turi va yoshi	Tekshirish, ishlash yoki emlash nomi	Profilaktika maqsadida emlangan yoki emlanmagan mollar soni		
				Jami	Jumladan	
					Kasallandi (asorat berdi)	Harom o’ldi yoki majburiy so’yildi

majburiy emlangan		Diagnostik tekshirilgan mollar soni	
Jami	Jumladan	Joriy yilda I marta tekshirish	Joriy yilda II marta tekshirish
	Kasallangan (Asorat bergan)		

Tuman (shahar)da epizootik ahvolni o'rganish

Tuman (shahar)da epizootik ahvolni qayd qilish jurnalini (forma №3-vet.) tuman va shahar veterinariya stansiyalari yuritadi. Jurnal tuman yoki shahar hududida paydo bo'lgan yuqumli va innavazion kasalliklar haqidagi barcha ma'lumotlarni qayd qiladigan asosiy hujjatdir.

Jurnal bilan bir qatorda tumanning epizootik kartasi ham tasdiqlangan qo'llanma asosida yuritiladi. Jurnal doimiy ravishda saqlanishi lozim. Jurnal muqovasida avvalgi jurnal saqlanish joyi, oxirgi yozuvlarining qayerda tamom bo'lganligi va jurnal tartib soni qo'yiladi.

3. PARRANDACHILIK XO'JALIKLARIDA YURITILADIGAN HISOB-KITOBBLAR JURNALLARI

3.1. Parrandalarni diagnostik tekshirishni hisobga olish jurnali (forma №4-vet.)

3.1.1. Jurnalda parrandalarni rejali va majburiy serologik, allergik hamda boshqa tekshiruvlardan o'tkazilishi (barchasini yoki tanlab) qayd etiladi.

3.1.2. Jurnalning formasi 5-ilovada ko'rsatilgan.

5-ilova

Tartib raqami	Tovuqxona	Bosh soni	Parranda yoki tuxum qo'yish, foiz	Tekshiruvlar soni va sanasi	Tekshiruvning nomi va usuli	Jami tekshirilgan bosh	Ijoiy natija bosh	Preparatning seriyasi chiqarilish joyi va yaroqlilik muddati	Jami sarflangan preparat paxta va boshqalar	Maxsus belgilar	Tekshiruvni bajaruvchi mas'ul shaxsning imzosi

3.2. Parrandalarni patologoanotomik yorib ko'rish natijalarini qayd etish jurnali (forma № 5-vet.)

3.2.1. Hisobga olish mahalliy sharoitini inobatga olgan holda har bir tovuqxona uchun alohida yuritiladi. Yozuvlar parranda jasadini yorish jarayonida har kuni bajariladi.

3.2.2. Jurnal formasi 6-ilovada ko'rsatilgan.

6-ilova

_____ oyi uchun (chap tomon)

O'limning sabablari	Oyning kunlari														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

_____ oyi uchun (o'ng tomon)

O'limning sabablari	Oyning kunlari															
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31

3.2.3. O'limning sabablari ustunga aniqlangan kasalliklar quyidagi tartibda yozilishi lozim.

A) Yuqumli kasalliklar

Yuqumli laringotraxeint

Leykov

Ichak defteriti

Nyukasl kasalligi

Marek kasalligi

Kolebakterioz

Mikoplazmoz

Pasterellez

Pullaroz

Sil

Aspergillez

Kandidamikoz

Eymerioz

Spiroxetoz

Gelmintozlar

B) Yuqumsiz kasalliklar:

a) Modda almashinuvi kasalliklari _____

b) Hazmlanish organlarining kasalliklari _____

d) Nafas olish organlarining kasalliklari _____

e) Tuxum hosil qiluvchi organlar kasalliklari _____

f) Boshqa sabablar _____

g) Jami o'lgan _____

Jumladan yorib ko'rilgan

3.2.4. Boshqa kasalliklar aniqlanganda esa uning turiga qarab yuqumli yoki yuqumsiz kasalliklar guruhlarining oxirida qo'shimcha qilinadi. Varaqning yuqorisida yozuv qaysi oyda bajarilganligi hisoblanadi.

3.3. Parrandachilik fabrikalarining epizootik ahvolini yozish jurnali (forma №6-vet.)

3.3.1. Jurnalning formasi 7-ilovada ko'rsatilgan.

3.3.2. Ushbu jurnalda ma'lum tovuqxonalarda yuqumli invazion kasalliklarining uchrash holatlari hamda diagnostik tekshiruvlardan keyin aniqlangan kasalliklar qayd etiladi. Diagnostik to'la aniqlanmagan bo'lsa 7-ustunda dastlabki taxminiy diagnostik yoziladi va keyinchalik aniqlanadi. Shuningdek ushbu ustunda qaysi tekshiruv (klinik, patologoanotomik allergik va h.k.) asosida yakuniy diagnostik belgilanganligi ko'rsatiladi.

3.3.3. 8–14-ustunlar tuman hokimining karantin o'rnatish yoki uni bekor qilish haqidagi qarori olingach to'ldiriladi.

3.3.4. 9–13-ustunlarga mollarning bosh soni dastlab qalam bilan yozilib kasallik tugatilgach esa aniq dalillar ko'rsatilib siyohda to'ldiriladi.

7-ilova

Parrandachilik fabrikalarining epizootik ahvolini yozish jurnali

Parrandachilik fabrikasi

Boshlandi « » 20__ y tamomlandi « » 20__ y (juft tomoni)

	Kuni oyi yili		Parranda turi	Parranda yoshi	Kasallik paydo bo'lgan kuni va oyi	Diagnostik va uning asoslanishi	Sexni (xo'jalikni) nosog'lom deb e'lon qilinishi kuni va uni karantin qilinishi
1	2	3	4	5	6	7	8

(toq tomoni)

Parranda soni							
kasallangan	Harom o'lgan	Majburiy so'yilgani	Yo'qotilgani	Sex, zal parranda tomonidan qoldiq	Sex (xo'jalikni) sog'lom deb e'lon qilingan kun	Maxsus belgilar	Xo'jalik veterinariya vrachi imzosi
9	10	11	12	13	14	15	16

3.4. Parrandalarning profilaktik va majburiy emlashni qayd etish jurnali (forma № 7-vet).

3.4.1. Jurnalga xo'jalikda o'tkazilgan barcha rejali va rejasiz emlashlar kiritiladi. Emlashdan keyin emlash asoratlari yoki parrandalarning o'limi yuz bersa 10-ustunda qayd etiladi.

3.4.2. Jurnalning formasi 8-ilovada ko'rsatilgan.

8-ilova

Sana	Tovuqxona partiya №	Parrandaning turi va yoshi	Mavjud parrandalar, bosh	Bio preparatning nomi, tayyorlanishi seriyasi, yaroqliligi	Bio preparatni qo'llash usuli va dozasi	Emlangan parrandalarning bosh soni	Jami sarflangan preparat dez. modda va boshqa	Emlash uchun mas'ul shaxsning imzosi	Maxsus belgilar

3.5. Parrandalarni davolash va ishlov berishni qayd etish jurnali (forma № 8-vet.).

3.5.1. Jurnalning formasi 9-ilovada ko'rsatilgan.

9-ilova

Sana	Tovuqxona partiya №	Parrandaning turi va yoshi	Parrandalarning bosh soni	Dorining nomi va qo'llash usuli	Dorining dozasi 1 kg t.v. ga yoki 1 kg yemga	Davolash kursi	Jami sarflangan dori, kg	Davolovchi mas'ul shaxsning imzosi	Maxsus belgilar
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

3.5.2. Jurnal parrandachilik xo'jaligi yoki alohida sexlar bo'yicha yuritiladi. Unda parranlarga turli antibiotiklar ximioterapetik dorilar, koksidiostatiklar, antegelmintiklar va boshqa moddalarni qo'llab o'tkazilgan davolash va ishlov berishlar yoziladi. 5-ustunga

dorini qo'llash usuli (yem bilan, suv bilan va h.k.) ta'kidlanadi. 7-ustunda esa muolajaning davomiyligi ko'rsatiladi.

3.6. Parrandachilik xo'jaligining so'yish sexida parranda go'shtini veterinar-sanitar ekspertizasi natijalarini qayd etish jurnali (forma № 9-vet.).

3.6.1. Hisobga olish har kuni bajariladi.

3.6.2. Jurnalning formasi 10-ilovada ko'rsatilgan.

10-ilova

Sana	Parranda-ning turi va yoshi	Parrandaning so'yish oldi ko'rigi natijalari			Parranda so'yilgan go'shtini veterinariya-sanitariya ekspertizasi natijalari			
		Jami ko'rikdan o'tkazilgan bosh	Brak yoki util qilinganlari bosh, kg	Aniqlash: kasallik nomi va kasallanish soni	Jami ko'rikdan o'tkazilgan bosh	Brak yoki util qilinganlari bosh, kg	Aniqlangan kasallik nomi va kasallanish soni	Ekspertizaning o'tkazgan vet xodimining imzosi
1	2	3	4	5	6	7	8	9

3.7. Dezinfeksiya, dezinseksiya va deratizatsiyani hisobga olish jurnali (forma № 10-vet.).

3.7.1. Jurnalning formasi 11-ilovada ko'rsatilgan.

11-ilova

Tartib raqami		Ishni bajarish sanasi		Foydalanilgan dezvositaning nomi	Dezinfeksiya, dezinseksiya va deratizatsiyaning usuli, rejasi	Bajarilgan ishning hajmi	Jami sarflangan dezvosita. Inseksis. Derat-vo-sita miq-dori	Ishni bajarilishi-dagi masʼul shaxs imzosi	Maxsus belgilar
	rejalashti-rilgan	bajarilgan	Joriy (profilaktik)						
	Majburiy								

3.7.2 Jurnal parrandachilik fabrikasi va boshqa chorvachilik sanoat komplekslarida yuritiladi. Mahalliy sharoitga qarab ferma va korxona mutaxassisleri ham yuritishlari mumkin.

3.7.3. 2-ustunga qaysi binolar, maydonlar va boshqa obyektlar dezinfeksiya qilinganligi qayd etiladi. 6-ustunda ishlov berishda qo'llanilgan dori-moddalar va 8-ustunda esa ishlov berilgan maydon (m²) ko'rsatiladi.

4. BALIQCHILIKDA VETERINARIYA HISOBI

4.1. Baliqlarni tekshirish va baliqchilik xo'jaliklarida (havzalarida) profilaktik hamda sog'lomlashtirish tadbirlarini o'tkazishni hisobga olish jurnali (forma №11-vet.).

4.1.1. Ushbu jurnal baliqchilik xo'jaliklarida veterinar-sanitar ishlarini, epizootik holatini, profilaktik va qarshi kurashish tadbirlari hisobga olinadigan asosiy hujjat (veterinar-sanitar pasporti bilan birgalikda) hisoblanib 3-vet. formasidagi hisobotni to'ldirish ham shunga asoslaniladi.

4.1.2. Jurnalning formasi 12-ilovada ko'rsatilgan.

(chap tomon)

12-ilova

Sana	Baliqning turi, yoshi, miqdori, kg, dona	Baliqlarni (suvni) tekshiruvdan o'tkazish	Tekshiruv natijalari	Aniqlangan kasallikning nomi	O'lgan baliqlar soni (dona) va o'limning sababi	Karantin o'rnatish va bekor qilish sanasi	Baliqlarni tashish
1	2	3	4	5	6	7	8

(o'ng tomon)

Ishlov berilgan baliqlar			Zararsizlantirilgan suv			Sog'lomlashtirish tadbirlarini dezin. natijalari	Yozuvni qayd etgan shaxsning familiyasi va lavozimi
Ishlov berishi maqsadi profil yoki davolash	Dorining nomi va dozasi	Sarflangan dori miqdori	Suv havzasining nomi, soni va maydoni, ga	Zararsizlantirish usuli, dezinfeksiya	Sarflangan dezinfe.		
1	2	3	4	5	6	7	8

4.1.3. Ushbu jurnalni davlat, jamoa va baliqchilik xo'jaliklarining veterinariya vrachlari, shuningdek davlat veterinariya muassasalarining ixtiopatolog vrachlari va turli vazirliklar qaramog'idagi tashkilot va korxonalarining mutaxassisleri o'z xizmat doiralarida yuritadilar.

4.1.4. Jurnalning muqovasida va yorlig'ida viloyat, tuman hamda tegishli baliqchilik xo'jaligi nomi ko'rsatiladi va jurnal xo'jalikda saqlanadi.

4.1.5. 3-ustunga o'tkazilgan tekshiruvlarning qisqacha natijalarini qayd qilish (klinik patalogianatomik, mikroskopik, gidroximik).

4.1.6. Laborator tekshiruvlar o'tkazilganda ekspertizasining sanasi, raqami, shuningdek tavsiyalar va xulosalar 4-ustunda yoziladi.

4.1.7. 5-ustun esa xo'jalik yoki laboratoriyada o'tkazilgan diagnostik tekshiruvlar va anamnez ma'lumotlari asosida to'ldiriladi.

4.1.8. 7-ustunda tuman hokimligining karantin o'rnatish yoki uni bekor qilish haqidagi qarorining sanasi va raqami, shuningdek davlat veterinariya xizmati vakilining ko'rsatmasi qayd etiladi.

4.1.9. Keltirilgan yoki jo'natilgan baliqlarning kategoriyasi, sanasi va veterinariya guvohnomasi bergan tashkilotning nomi 8-ustunda ko'rsatilgan. Baliqlarni tashishda turi, yoshi, miqdori, o'tkazilgan tekshiruvlar va ishlov berishlar tegishli ustunlarda qayd etiladi.

4.1.10. 9-ustunda ham ishlov berish usuli (vannada, havzada, yem bilan va h.k.) dozasi yoziladi. Ishlov berilgan baliqning turi, yoshi va miqdori 2-ustunda belgilanadi.

4.1.11. 15-ustunda esa o'tkazilgan profilaktik va sog'lomlash-tirish tadbirining samaradorligi ko'rsatiladi.

5. VETERINARIYA LABORATORIYALARINING ISHINI HISOBGA OLISH JURNALI

5.1. Bakteriologik tekshiruvlar jurnali (forma №12-vet.).

5.1.1. Jurnal 100 varaqdan tikilib muqovalangan ekspertiza kartochkalarining formasidagi kitobda yuritiladi.

5.1.2. Jurnalning formasi 13-ilovada ko'rsatilgan.

5.1.3. Ekspertiza kartochkasining 1-qismi patologik material laboratoriyaga keltirilgan paytdayoq to'ldiriladi, uning natijalari esa tekshiruv amalga oshirilgach, qayd etiladi.

5.1.4. Tekshiruv natijalari qismida ushbu ekspertiza bo'yicha amalga oshirilgan barcha tekshiruvlarning xulosalari yoziladi. Brusellyoz, tuberkulyoz, leptospiroz, listerioz, vibrioz, paratif, kolibakterioz, ayrim anaerob va boshqa yuqumli kasalliklarning

qo'zg'atuvchilari ajratilsa, albatta, uning turi ko'rsatilishi lozim. Xulosa qismida esa bakteriologik va umumiy diagnoz ko'rsatilib material keltirilgan xo'jalik yoki tashkilotga jo'natiladi.

(chap tomon) 13-ilova

Ekspertiza № _____

- Material keltirilgan sana
- Xo'jalikning manzili
- Tekshiruvga nima jo'natilgan
- Material qanday holatda qabul qilingan
- Tekshiruvning maqsadi

Tekshiruvning o'tkazilishi

- Patalogoanatomik va organoleptik ma'lumotlar
- Dastlabki materialni mikroskopik tekshirish

(bo'yash usuli, mikrobnining tuzilishi)

Ekish

Ekilgan materialning turi	Muhitning nomi	Muhitlarda o'sish xususiyatlari
Qon		
Taloq		
O't suyuqligi		
Jigar		
Buyrak		
Bosh miya		
Limfa tuguni		

(o'ng tomon)

Kulturaning mikroskopik tekshirish _____

Qayta ekish _____

Elektiv muhitlarda kosachada sanash

Ajratilgan mikrobnining bioximiyaviy xususiyatlari

Tekshirish sanasi	Organ va material-larning nomi	Glyukoza	Laktoza	Magnit	Saxaroza	arabinoza	Dulsid	Sut	H ₂	Indol	Harakat- chanligi	Sereologik tekshiruvlar
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Bakteriologik tekshiruvlar

hayvonning turi va soni	zararlash sanasi va vaqti	zararlash materiali	zararlash dozasi va joyi	hayvonning o'limi yoki so'yilish sanasi va vaqti	yorib ko'rish yoki bakteriologik tekshiruvlar natijalari
1	2	3	4	5	6

tekshiruv natijalari

boshqa bo'limlarda o'tkazilgan tekshiruvlar natijalari (eksperiment-tiza)

Xulosa

Tavsiyalar

« ____ » _____ 20 ____ yil

Vetvrach _____

5.2. Virusalogik tekshiruvlar jurnali (forma №13-vet.)

5.2.1. Ushbu jurnal 12-vet. forma jurnalidek yuritilib, uning formasi 14-ilovada ko'rsatilgan.

(chap tomon)

14-ilova

Ekspertiza № _____

Materialning keltirilgan sanasi

Xo'jalikning nomi va manzili

Jo'natilgan material

Materialning holati

Hayvonning o'lish yoki so'yilish sanasi

Dastlabki diagnostika

Anamnez ma'lumotlari

Tekshiruv usullari

1. Patologoanatomik o'zgarishlar
2. Gistologik tekshiruv natijalari
3. Bakteriologik tekshiruv natijalari
4. Virusologik tekshiruvlar
- I. Mikroskopik: a) yorug'lik

b) lyunimissentli

materialni bo'yash usuli, natija

2. Biologik tekshiruvlar: a) tajribaviy hayvonlarda

Tartibi	Zararlash sanasi	Hayvon turi	Yoshi yoki tirik vazni	Hayvon soni	Qanday material bilan zararlangan	Zararlash usuli va dozasi	O'lish yoki so'yilish sanasi	Patalogoanatomik o'zgarishlar	Mikroskopiya	Natija
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

(o'ng tomon)

B) tovuq embrionida

Tartibi	Zararlash sanasi	Embrionning yoshi	Soni, dona	Zararlash materiali	Zararlash usuli va dozasi	O'lishining sanasi	Patalogoanatomik o'zgarishlar	Mikroskopiya	Natija
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

D) to'qimalar kulturasida

To'qima kulturasida	Zararlash sanasi	Passaj turi	Flakon yoki probirka soni	SPDning ko'rinish muddati	Krestlardagi SPDning bahosi	Natijalar
1	2	3	4	5	6	7

3. Immunobiologik reaksiyalar

Tekshirilgan material turi	Spetsifik zardob yoki antgelening nomi	Tekshiruv natijalari				
		RSK	RGa	RZGA	RDP	RA
1	2	3	4	5	6	7

Virusologik tekshiruv natijalari (virus tipizatsiyasi ham kiradi)

Xulosa

Tavsiyalar

Javob sanasi

Vetvrach:

Ilova: ekspertiza varaqasi bakteriologik tekshiruv ekspertizasini kidek to'ldiriladi.

5.2. Virusologik tekshiruv natijalari ustunida ajratilgan virusning turi va tipi, xulosalarda esa umumiy diagnoz ko'rsatiladi.

5.3. Qonni serologik tekshirish jurnali (forma №14-vet.)

5.3.1. Jurnal qonning RA, RSK, RDSK usullari bo'yicha tekshiruv natijalarini qayd etishga mo'ljallangan. Shuningdek, mikroagglutinatsiya va lizis RMA, P reaksiyalarining ma'lumotlari ham yozib qo'yiladi.

5.3.2. Jurnalning formasi 15-ilovada ko'rsatilgan.

(chap tomon)

15-ilova

T/r	Ekspertiza	Material keltirilgan sana	Xo'jalik nomi, manzili	Hayvonlar turi, yoshi	Tekshiruv turi	Xo'jalikning sog'lomligi	Materialning keltirilishi birlamchi, takroran	Namunalar soni
1	2	3	4	5	6	7	8	9

(o'ng tomon)

Tekshiruv usuli	Tekshiruv natijalari			Shubhali namunalarni takroran tekshirish sanasi	Komponentlar biofabrika, seriya, tayyorlash joyi va sanasi	Vetvrachning imzosi	Natijani jo'natish sanasi
	Ijbiy serotip	Shubhali serotip					
10	11	12	13	14	15	16	17

5.3.3. Serologik tekshiruvchi hisobga olish ko'rsatilgan jurnal formasida yuritilib «Veterinariya laboratoriyalarida o'tkazilishi majburiy bo'lgan tekshiruvlar bo'yicha ko'rsatma asosida amalga oshiradi. Odatda material keltirilgan paytdayoq jurnalga yozib qo'yilib, unda xo'jalikning namuna jo'natilgan qaydnoma raqami (№) belgilanadi. Jurnalning 9-ustunida qabul qilingan va tekshiruvga yaroqli qon namunalarining soni ko'rsatiladi. 10-ustunda esa qonni tekshirish usuli yoziladi (RSK, RA, RDSK, P).

11–13-ustunlarda tekshiruv natijalari 15-ustunda esa reaksiya qo'yishda foydalanilgan komponentlar haqidagi ma'lumotlar qisqacha qayd etiladi.

5.4. Gematologik tekshiruvlar jurnali (forma №15-vet.).

5.4.1. Jurnal hayvonlarning qon namunalarini tekshirish natijalarini qayd etishga mo'ljallangan.

5.4.2. Jurnalning formasi 16-ildovada ko'rsatilgan

(chap tomon)

16-ildova

T/r	Ekspertiza	Materialni keltirish sanasi	Hayvon turi	Xo'jalik nomi manzili	Tekshiruv maqsadi	Namuna soni	Birlamchi yoki takroriy tekshiruv
1	2	3	4	5	6	7	8

(o'ng tomon)

Miqdoriy ko'rsatkichlar			Tekshiruv natijalari					Javob natijani jo'natish sanasi va vetvrach imzosi
Gemoglobin	Eritrotsit	Leykotsit	ROE	Sanalgan leykotsitar formula	Birlamchi takroriy			
					salbiy	Shubhali	Ijbiy	
9	10	11	12	13	14	15	16	17

5.4.3. Laboratoriyaga material keltirilgan paytdayoq jurnalga tegishli belgilar yoziladi, 8-ustunlarda esa tekshiruv natijalari qayd etiladi (birlamchi tekshirilgan hayvon bosh soni va tekshiruv natijalari ikkilamchi tekshirilgani hayvon bosh soni va natijalari).

5.5. Gistologik tekshiruvlarni yozish jurnali (forma №16-vet.).

5.5.1. Jurnalning formasi 17-ilovada ko'rsatilgan.

5.5.2. Jurnalda qayerdan va qanday material keltirilganligi hamda uni tekshirish natijalari yoziladi.

5.3.3. Agar bir xo'jalikdan turli hayvonlarning bir nechta namunalari keltirilsa, ularning har biri alohida tartib raqamda qayd etiladi.

5.5.4. 7-ustunda hayvonning qaysi organi yoki bo'laklari, 8-ustunda esa keltirilgan materialning patologoanatomik o'zgarishlari batafsil yoziladi.

(chap tomon)

17-ilova

T/r	Ekspertiza	Patmaterial keltirilgan sana	Xo'jalik nomi va manzili	Hayvon turi	Tekshiruv turi	Patmaterial-ning nomi
1	2	3	4	5	6	7

Patogistologik manzarasi	Patogistologik diagnoz	Xulosa	Vetvrachning imzosi va javobni jo'natish sanasi
8	9	10	11

5.6. Teri va mo'yna xomashyosini bo'laklarini kuydirgiga tekshirish jurnali (forma № 17-vet.).

5.6.1. Ushbu jurnalda teri va mo'yna xomashyolarini pretsipitatsiya reaksiyasi bo'yicha kuydirgiga tekshirish natijalari qayd etiladi.

5.6.2. Jurnalning formasi 18-ilovada ko'rsatilgan.

(chap tomon)

19-ilova

T/r	Ekspertiza	Xomashyo keltirilgan sana	Korxonani yoki xo'jalikning nomi va manzili	Teri-mo'yna xomashyosining turi	Konservatsiyalash	Seriya	To'da yoki uyum	Namuna	Namuna soni
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Tekshiruv natijalari				Pretsipitatsiya zardobi yoki kuydirgi antigenning chiqarilish fabrik seriyasi va sanasi	Pretsipitatsiya zardobini tekshirish natijasi	Eslatma	Tekshiruvni oʻtkazgan vrach imzosi
Birlamchi tekshiruv		Nazorat tekshiruv					
Natija	Javob, sana	Natija	Javob, sana				
11	12	13	14	15	16	17	18

5.6.3. Jurnalda qayd etilishi lozim bo'lgan barcha ma'lumotlar xomashyosi namunasi laboratoriyaga keltirilgan paytdayoq amalga oshiriladi. 5-ustunda xomashyo turi – qo'y terisi, echki yoki qoramol terisi va h.k.; 6-ustunda esa konservatsiyalash turi tuzli, quruq, namtuzli, bug'li va h.k.; 8-ustunda esa teri uyumining raqami (yo'lovchi hujjat asosida) ko'rsatiladi.

5.6.4. 10-ustunda tekshiruvga keltirilgan barcha namunalarning umumiy soni ko'rsatiladi, 9-ustunda esa ularning boshlanish va oxirgi raqamlari qayd etiladi (masalan 1 dan 99 gacha ushbu namunalarning seriya yo'lovchi katta binoan 7-ustunda yoziladi).

5.6.5. 1–14 ustunlarda esa tekshiruv natijalari va javobni jo'natish sanasi belgilanadi. Shuningdek 15-ustunda pretsipitatsiyalovchi zardob haqidagi ma'lumotlar va 16-ustunda uni nazorat qilish haqida qayd etiladi.

5.7. Hayvonlarning parazitlar kasalliklariga laborator tekshirishni hisobga olish jurnali (forma №18-vet.).

5.7.1. Ushbu jurnalda gelmintozlarga, protozoozlarga va araxnoentomozlarga tekshirish uchun laboratoriyaga keltirilgan barcha materiallar qayd etiladi.

5.7.2. Jurnalning formasi 19-ilovada ko'rsatilgan.

(chap tomon)

19-ilova

T/r	Keltirilgan sana	Xo'jalik nomi va manzili	Hayvon turi va yoshi	Poda (suruv) dagi hayvon soni	Material olingan sana	Material nomi
1	2	3	4	5	6	7

(o'ng tomon)

Keltirilgan namunalar soni	Tekshiruv turi va usuli	Tekshiruvni o'tkazish tartibi va natijalari (ajratilgan qo'zg'atuvchining turi)	Javobni jo'natish sanasi, ekspertiza tekshiruvni o'tkazgan vetvrachning imzosi
8	9	10	11

5.8. Oziqa va boshqa materiallarni toksiko-mikrologik tekshiruv jurnali (forma №19-vet.).

5.8.1. Jurnal laboratoriyada oziqalarni zaharli zamburug'lar bilan zararlanganligi tekshirish ma'lumotlarini yozishga mo'ljallangan.

5.8.2. Jurnalning formasi 20-ilovada ko'rsatilgan.

(chap tomon)

20-ilova

№	Keltirilgan sana	Ekspertiza	Xo'jalik nomi va manzili	Materialni tekshiruvning nomi, maqsadi, va soni		Tekshiruvni boshlanish va yakunlanish sanasi
1	2	3	4	5	6	7

(o'ng tomon)

Toksiko-mikologik tekshiruv natijalari							Tekshiruv natijalari bo'yicha xulosa va oziqani qo'llashga tavsia	Javobni jo'natish sanasi tekshiruvchi vet vrachning imzosi
Oziqa va boshqa material zamburugʻ kulturasini								
Orgonoleptik	Mikrologik	Teri namunasi	Sichqonlarga ichirish va tovuqlarni oziqlantirish	Tajribaviy hayvonlarni oʻlish vaqti	Teri namunasi	Laborator hayvonlarni teri ostiga yuborish		
8	9	10	11	12	13	14	15	16

5.8.3. 8-ustunda oziqa namunalarini orgonoleptik tekshirish natijalari va galaning zararlanish ifloslanish darajasi qayd etiladi

(O‘zbekiston Respublikasi davlat veterinariya bosh boshqarmasining tegishli uslubiy ko‘rsatmalari asosida).

5.8.4. 9-ustunda turli usullar yordamida tekshirilayotgan oziqa namunasi tarkibidan ajratilgan zamburug‘ turi, 10-ustunda oziqaning zaharlanish darajasi (teri namunasi yordamida) 11-ustunda ekstraktni sichqon oshqozoniga yuborish yoki tovuqlarga yedirib ko‘rish natijalari qayd etiladi.

5.8.5. Oziqa yedirib sinalayotgan tajribaviy hayvonlarning o‘lish vaqti 12-ustunda, kulturaning zaharlilik darajasi 13-ustunda va laborator hayvonlarning o‘lishi 14-ustunda yoziladi. 15-ustunda esa barcha tekshiruvlar natijalari bo‘yicha umumiy xulosa ta’kidlanadi. Barcha dalillarni dastlab ishchi daftarda yozib, so‘ngra jurnalga tushirish tavsiya etiladi.

5.9. Ximikotoksikologik tekshiruvlar jurnali (forma № 20-vet.).
5.9.1. Jurnal turli materiallarning zaharlilik darajasini yoki uning tarkibidagi zaharli moddalarni aniqlash natijalarini qayd etishga mo‘ljallangan.

5.9.2. Jurnalning formasi 21-ilovada ko‘rsatilgan.
5.9.3. Jurnalda oziqa namunasi (pichan, somon, o‘t) patologik material (organlar va bo‘laklari va boshqa (hayvon o‘limiga sababchi deb gumon qilingan ashyolar) qayd etiladi. 5-ustunda namunaning nomi bilan birga necha bosh molda va qancha miqdorda olingani ko‘rsatiladi.

5.9.4. 7-ustunda tekshiruvning qaysi usul bilan va qanday tartibda o‘tkazilganligi yoziladi.
5.9.5. Ijobiy natija kuzatilganda esa zaharli moddaning turi va miqdori 9-ustunda belgilanadi.

(chap tomon) 21-ilova

T/r	Material kel- tirilgan sana	Ekspertiza	Xo‘jalik nomi va uning manzili	Keltirilgan mate- rialning nomi	Tekshiruv maqsadi
1	2	3	4	5	6

(o‘ng tomon)

Tekshiruv uslub va tartibi	Namunalarni tekshirish natijalari	Javobni jo‘natish sanasi, ekspertiza tekshiruvini o‘tkazgan vetvrachning imzosi
7	8	9

5.10. Bioximik va laborator klinik tekshiruvlar jurnali (forma № 21-vet.).

5.10.1. Jurnalda hayvon organizmida modda almashinuvini aniqlash uchun tekshirilgan qon, siydik va sut namunalarining natijalari qayd etiladi. Shuningdek tarkibidagi to'yimlilik darajasi aniqlanishi mo'ljallangan oziqalar ko'rsatiladi.

5.10.2. Jurnalning formasi 22-ilovada ko'rsatilgan.

(chap tomon)

22-ilova

T/r	Keltirilgan sana	Eksper-tiza	Xo'jalik nomi va manzili	Material nomi	Tekshi-ruv maqsadi	Tekshi-ruv usuli	Hayvonning laqabi yoki nomer
1	2	3	4	5	6	7	8

(o'ng tomon)

Karotin	Umumiy oqsil	Zaxiraviy ishqor	Kalsiy	Fosfor	Qand	Keton tanachalari				Xulosa va tavsiyalari	Javobni jo'natish sanasi va veterinarning imzosi
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

5.10.3. 3-ustunda ekspertiza qilanayotgan namuna (qon, sut) ning tartib raqami (bir moldan) ko'rsatiladi. Oziqalarni tekshirish natijalari esa ushbu jurnalning tegishli ustunlarida yoziladi.

5.11. Baliqchilik xo'jaliklarining suv havzalarini gidroximik va toksikologik tekshirish jurnali (forma № 22-vet.).

5.11.1. Jurnal vetvrach ixtipatologlar tomonidan yoki veterinariya laboratoriyaning ximikotoksikologik bo'limlarida yuritiladi. Jurnalda turli baliqchilik havzalari va xo'jaliklaridan jo'natilgan suv, grunt plankton, baliq hamda boshqalarning namunalari qayd etiladi.

5.11.2. Jurnalning formasi 23-ilovada ko'rsatilgan.

T/r	Materialni keltirilgan sanasi	Xo'jalik yoki suv havzasining nomi	Materialning nomi	Suvli gidroximik									
				Rangi	Loyqaligi	Reaktivlik reaksiyasi	Qishda	Yozda	Kislorod miqdori	Albuminoid azoti	Tuzli ammiak	Nitritlar	Nitratlar
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

(o'ng tomon)

tekshiruv natijalari												
fosfatlar	karbonat angidrid	serovodorod	ishqoriyligi	qattiqligi (umumiy darajasi)	umumiy temir	sulfatlar	BPK	xloridlar		ximiko-toksikologik tekshiruv natijalari	ekspertiza va javobni jo'natish sanasi	
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	

5.11.3. Jurnalning 4-ustunida tekshiruvga joʻnatilgan material turi (suv, grunt, plankton, baliq namunasi) 25-ustunda esa baliqning zaharlanishiga yoki oʻlimiga sabab boʻlgan deb aniqlangan zaharli va ximiyaviy moddalar yoziladi.

5.12. 14-vet.; 15-vet.; 16-vet.; 17-vet.; 18-vet.; 19-vet. va 20-vet. formasidagi jurnalda laborator tekshirishlarning yakuniy natijalari ishchi daftardagi dastlabki dalillar asosiyda qayd etiladi. Ishchi daftar va jurnallar tegishli tekshiruv va usullar qayd etilgan holda ixtiyoriy yuritilishi mumkin.

VETERINARIYA BOʻYICHA HISOBOT HUJJATLARI

Hayvonlarning kasallanishi, harom oʻlishi va majburiy soʻyilishi, yoʻqotilishi hamda davlat veterinariya tarmogʻi muassasa va tashkilotlarini, jamoa va davlat xoʻjaliklari hamda boshqa korxonalar veterinariya xizmatining faoliyati natijalarini, shuningdek kasalliklarni diagnostika va profilaktika qilish boʻyicha hamda veterinariya nazorati boʻyicha maxsus davriy veterinariya hisoboti joriy qilingan va uning formalari (1–14) tasdiqlangan.

Oʻqituvchi hisobot formalarining sonlarini, ularning nomini joʻnatish tartibini muddatlarini tushuntiradi.

Veterinariya hisoboti formalari

Forma	Hisobot formasining nomi	Hisobot berilishi muddatlari
1-vet.	Yuqumli kasalliklar haqida hisobot	Oylik, choraklik
1-vet. A	Epizootiyalarga qarshi o'tkazilgan tadbirlar hisoboti	Choraklik
2-vet.	Yuqumsiz kasalliklar haqida hisobot	Yarim yillik
3-vet.	Baliqlar kasalliklari haqida hisobot	Yillik
4-vet.	Veterinariya laboratoriyalari ishi haqida hisobot	Yillik
5-vet.	Xo'jalik va tashkilotlar, mol so'yish punktlari vetsanekspertiza nazorati haqida hisobot	Yarim yillik
6-vet.	Go'sht va parrandani qayta ishlash korxonalarida vetsan nazorati haqida hisobot	Yarim yillik
7-vet.	Hayvonlarni temir yo'l va suv transportida tashiganda aniqlangan yuqumli kasalliklar haqida hisobot	Yillik
8-vet.	Chorvachilik mahsulotlarini temir yo'l va suv transportida tashiganda, veterinariya-sanitariya nazorati haqida hisobot	Yillik
9-vet.	Vagonlarga veterinariya-sanitariya ishlov berish hisoboti	Yillik
10-vet.	Chegara vetsan. nazorati punktlarining ishi haqida hisobot	Yillik
13-vet.	Chorvachilik mahsulotlarini temir yo'l va suv transportida tashiganda aniqlangan qoida buzishlar hisoboti	Yillik
14-vet.	Davlat veterinariya tarmog'i muassasalarini mutaxassis kadrlar bilan ta'minlanganligi haqida hisobot	Yillik

O'qituvchi quyidagi hisobotlar ustida to'liq to'xtalib talabalarga tushuntirishi kerak. 1-vet. forma yuqumli kasalliklar haqida, 1-vet. A forma epizootiyaga qarshi o'tkazilgan tadbirlar haqida hisobot bo'lib, 3 bo'limdan iborat.

1. Diagnostik tekshirishlar.
2. Emlashlar va davolash profilaktik tadbirlar.
3. Veterinariya-sanitariya ishlari.

O'qituvchi barcha bo'lim va ustunlarning mazmunini tushuntirib, har birini hisob-kitob ko'rsatkichlarining qaysisi bilan to'ldirishni tushuntirib berishi lozim.

Ushbu formalar oylik va ko'rsatilgan muddatlarda tegishli yuqori tashkilotlarga yuborilishi zarur;

Oyning 1-kuni jamoa xo'jaliklari vetvrachlari vetuchastkaga:

2-kuni vetuchastkalar, davlat xo'jaligi va boshqalar:

3-kuni tuman, shahar vetstansiyalari:

10-kuni viloyat veterinariya boshqarmalari:

O'qituvchi formalarni to'ldirishi uchun misollar beradi.

Yuqumli kasallik chiqqanda shoshilinch xabar yuborilishi va uning mazmunini o'qituvchi tushuntirib beradi.

Shoshilinch xabar kasallik chiqqandan keyin o'sha vaqtning o'zida telefon yoki biron kishi (chopar) orqali beriladi va kasallik tugaguncha yuborilib turiladi (oyning 10, 20, 30-kunida), shoshilinch xabarni telegramma bilan yuborganda 01.02.03.04.05 qisqartirishlari yuritiladi.

Ko'rsatkichlar nomi	Shartli qisqartirish
Aniqlangan nosog'lom punktlar soni	01
Kasallangan hayvonlar soni	02
Harom o'lgan, yoqotilgan mollar soni	03
Emlangan mollar soni	04
Oy oxiriga qolgan nosog'lom punktlar soni	05

Yuqumsiz kasalliklar haqida hisobot 2-vet. choraklik hisobot bo'lib o'qituvchi uni doskaga chizib har bir ustunning ma'nosini tushuntirib beradi va qaysi hisob-kitob jurnallaridan ma'lumotlar olinishini, yuborilish muddatlarini izohlaydi.

Mustaqil ishlash uchun topshiriq: ishlab chiqarish amaliyoti kundaligi asosida 1-vet., 1-vet. A, 2-vet. hisobot formalarini tuzish.

Veterinariya hisoboti hujjatlari

1. Veterinariya hisoboti hayvonlarning kasallanishi, o'limi va veterinariya xizmatining boshqa masalalari bo'yicha haqiqiy ahvolni ifoda etishga (belgilangan) mo'ljallangan.

2. Veterinariya hisoboti maxsus formalardan iborat bo'lib chorvachilikning haqiqiy veterinariya organlari, tashkilotlari hamda muassasalarining idoraviy va xususiy veterinariya xizmatining ish natijalarini ifodalovchi ma'lumotlar manbai bo'lib xizmat qiladi.

3. Veterinariya hisobotlari veterinariya hisob-kitobi hujjatlari asosida tuziladi.

4. Veterinariya hisobotlarini to'liq va haqiqiy bo'lishiga veterinariya muassasalarining rahbari va mas'ul mansabdor shaxslari javobgardirlar.

5. Har bir hisobot formasi 3 asosiy qismdan iborat: sarlavha, mazmun va rasmiylashtirish.

Sarlavha qismida – kod belgisi, tashkilot nomi, soha (xo‘jalik) tuman (shahar), viloyat, vazirlik, kim tomonidan kimga boradilar, qaysi davr uchun hisobot nomi ko‘rsatiladi.

Mazmuniy qismida o‘z qator va ustunlari bo‘yicha hisobot ma’lumotlari ko‘rsatiladi.

Rasmiylashtirish qismida – hisobotga imzo chekuvchi mansab-dor shaxsning vazifasi, imzosi, nasabi, ismi va telefon raqami ko‘rsatiladi.

6. Veterinariya hisoboti davlat veterinariya xizmatida 2 nusxada idoraviy va xususiy veterinariya xizmatida esa 3 nusxada tuziladi.

7. Veterinariya hisoboti belgilangan muddatda va tegishli davr uchun tuzilishi kerak.

8. Veterinariya hisoboti quyidagi muddatlarda topshirilishi zarur:

- Jamoa xo‘jaligi veterinariya vrachi, xususiy veterinariya xizmati mutaxassislari, veterinariya punktlari veterinariya uchastkasiga hisobot oyning oxirgi kunida.

- Veterinariya uchastkalari davlat xo‘jaligi bosh veterinariya vrachlari tuman veterinariya bo‘limiga hisobot oyidan keyingi oyning 3-kunida.

- Tuman (shahar) veterinariya bo‘limlari viloyat veterinariya davlat boshqarmasiga hisobot oyidan keyingi 5-kunida.

- Viloyat va Toshkent shahri davlat veterinariya boshqarmalari O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Bosh davlat veterinariya boshqarmasiga hisobot oyidan keyingi oyning 12-kunida.

Veterinariya hisoboti formalari hisobot yilidan keyin yana bir yil saqlanadi.

1-vet. hisobot formasi.

Hayvonlarning yuqumli kasalliklari haqida hisobot

1.1. 1-vet. hisoboti yuqori veterinariya organlariga qishloq xo‘jalik va boshqa hayvonlarda yuqumli kasalliklarning chiqishi va tugatilishi haqida beriladi.

1.2. 1-vet. hisoboti xo‘jalikdan boshlab barcha veterinariya tarmoqlari tomonidan har oyda beriladi, kasallik chiqmagan oylarda bu hisobot tuzilmaydi.

1.3. 1-vet. hisobotini tuzish uchun kasallik qayd qilingan kasal mollarni davolashda laboratoriya diagnostik tekshiruv natijalari, tuman epizootik holatni qayd qilish (3-vet.) jurnaldagi ma'lumotlar asos bo'lib xizmat qiladi.

1.4. Nosog'lom punktlar va kasalliklar bo'yicha ko'rsatkichlar har bir mol turi uchun alohida ko'rsatiladi, qisqartirishlar mumkin emas, mol turi va kasallik nomi bosh harflar bilan yoziladi.

1.5. Hisobotni 1, 2, 3-ustunlarida hisobot davrida aniqlangan nosog'lom punktlar soni, kasallikning kechishi jamoa, davlat va shaxsiy xo'jaliklar bo'yicha ko'rsatiladi.

1.6. Hisobotni 4–5-ustunlarida Yangi hisobot oyida qoldiq, nosog'lom punktlar va kasal mollar soni barcha soha bo'yicha ko'rsatiladi.

1.7. 1-vet. hisobotiga ilova tariqasida tushuntirish xati tuzilib unda xo'jalik tuman nomi, kasallik va uni paydo bo'lish sabablari, kasallikning kechishi, harom o'lgan va majburiy so'yilgan mollar soni, ko'rilgan choralar qayd etiladi.

2. 1A-vet. hisobot formasi epizootiyalarga qarshi o'tkazilgan tadbirlar haqida hisobot

2.1. 1 A-vet. hisoboti qishloq xo'jalik va boshqa hayvonlarning yuqumli kasalliklariga qarshi o'tkazilgan tadbirlar haqida yuqori veterinariya organlariga taqdim etiladi, xo'jalikdan boshlab barcha veterinariya tarmoqlari har oyda beriladi.

2.2. 1A vet-hisobotini tuzish uchun asos bo'lib o'tkazilgan tadbirlarning dalolatnomalari va ularni qayd qilish (2-vet.) jurnali xizmat qiladi.

2.3. Hisobotni 1. Diagnostik tekshirishlar bo'limining A ustunda mol turi, kasallik nomi va tekshirish turi ko'rsatiladi: B ustunda mol turi, kasallik nomi va topshiriqlar kodi ko'rsatiladi. 1-ustunda tekshirilgan mollar soni, 2-ustunda kasallikka ijobiy (musbat) reaksiya berganlar soni.

2.4. Hisobotni emlashlar va davolash profilaktik ishlashlar bo'limida mol turi va tadbirlarning nomi ko'rsatiladi. 1-ustunda ishlagan mollar soni.

2.5. Hisobotning III-veterinariya-sanitariya ishlari bo'limidagi 1,2 ustunda ishlagan obyektlar soni va bajarilgan ish hajmi (ming m² da) dezinfeksiya ko'rsatiladi.

2.6. 1A-vet. hisobotiga ilova qilinib tushuntirish xati tuziladi. Unda qo'llanilgan vositalar tatbiq qilish usullari muolaja asorat berganda uning sabablari bu vosita va usullari yaxshi-yomon tomonlari ko'rsatiladi.

Epizootiyaga qarshi o'tkazilgan tadbirlar hisoboti

Kimga taqdim etiladi _____
(oluvchining ismi va manzili)

Hisobot jo'natuvchi va manzili _____

Epizootiyaga qarshi tadbirlarni «_____» _____ 20____ yilgi hisoboti

1. Diagnostik tekshirishlar

Hayvonlar turi, kasallik va tekshirish nomlari	hayvonlar turi va tekshirish kodi	tekshirilgan mollar(bosh)	Musbat reaksiya berganlari	Nazorat miqdori
A	B	1	2	D

2. Emlashlar va davolash profilaktikasi tadbirlar

Hayvonlar turi va tadbirlar nomi	Tadbirlar kodlari	Ishlangan mollar jami bosh	Nazorat miqdori
A	B	1	D

3. Veterinariya-sanitariya ishlari

Ishlar turi	Ishlar kodi	Ishlagan chorvachilik binolari maydoni, ferma korxona		Nazorat miqdori
		Obyektlar soni	Ming m ²	
A	B	1	2	D
Dezinfeksiya:				
A) profilaktik	281			
B) majburiy	282			
Dezinseksiya	303			
Deratizatsiya	304			

_____bet tushuntirish xati ilova qilinadi.

«_____» «_____» 20__ y _____
mansabi imzosi

Ijrochini familiyasi va telefoni _____
imzoni mazmuni

Yuqumli kasalliklar haqida hisobot 1-vet. (viloyat veterinariya bo'limiga yuboriladi) kodlar

Kimga taqdim etiladi _____

oluvchining nomi va manzili

Hisobot jo'natuvchi va uning manzili _____

Mollarning yuqumli kasalliklari haqida hisobot

« _____ » _____ 20 ____ y

Hayvonlar turi va kasallik nomi	Mol turi va kasallik kodi	Hisobot davri			Hisobot davri oxiriga qoldi		
		Aniqlangan punktlar soni	Kasallandi (bosh)	Harom o'ldi (bosh)	Nosog'lom punktlar jami	Kasal mollar (bosh)	Nazorat miqdori

_____ bet tushuntirish xati ilova qilinadi

Kun, oy, yili _____ mansabi _____ imzo _____ familiya _____ ismi _____

3. 2-vet. Hisobot formasi

«Hayvonlarning yuqumsiz kasalliklari haqida hisobot»

3.2. 1-vet. hisoboti qishloq xo'jalik hayvonlarining asosiy turlarini yuqumsiz kasalliklar bilan kasallanishi, ushbu kasalliklardan harom o'lgan va majburiy so'yilgan mollar soni bo'yicha yuqori veterinariya organlariga veterinariya xizmatini xo'jalikdan boshlab barcha tarmoqlari tomonidan har 6 oyda yarim yil uchun beriladi.

3.2. 2-vet. hisobotni tuzish uchun «Kasal mollarni qayd qilish» 1-vet. Jurnaldagi ko'rsatkichlar asos qilib olinadi.

3.3. 2-vet. hisobotida 1-punktida barcha kasal bo'lgan harom o'lgan va majburiy so'yilgan mollar soni ko'rsatiladi. Kasal mollarni qayd qilish ustunida hisobot davrida davolangan mollar soni ko'rsatiladi. Yosh mollarni kasallanishi bo'yicha buzoq, qo'zi va qulunlar 1 yoshgacha, cho'chqa bolalari 4 oylikkacha jamoa sektoriga qarashlisi ko'rsatiladi.

3.4. 2-vet. hisoboti 2-punktida kasalliklar turi qarashli mollar ko'rsatiladi.

3.5. 2-vet. hisobotidagi ko'rsatkichlar chorvaning umumiy ahvoli haqida 24-forma hisobotiga solishtirilib tushuntirish xati tuziladi va undagi bo'lgan chalkashliklar tushuntiriladi.

4. 3-vet. hisoboti formasi «Baliq kasalliklari haqida hisobot»

4.1. 3-vet. hisoboti baliqchilik xo'jaliklari baliqchilik suv havzalarining ahvoli baliq va qisqichbaqa kasalliklari va ularga qarshi qo'llanilgan choralar haqida yuqori veterinariya organlariga veterinariya xizmatining barcha tarmoqlari tomonidan har yili 1 marta yillik hisobot beriladi.

4.2. 3-vet. hisoboti baliqchilik xo'jaliklarida baliq kasalliklari o'tkazilgan epizootiyaga qarshi va davolash profilaktik tadbirlarni diagnostik tekshirishlari suv havzalarini pasportlashtirish va boshqa hisob-kitob hujjatlaridagi ma'lumotlar asosida tuziladi.

4.3. 3-vet. hisobotini «Umumiy ma'lumotlar» bo'limining A ustunida mustaqil baliqchilik xo'jaliklarida baliqchilik fermalarida ko'rsatiladi. 1-ustunda umumiy soni, 2-ustunda nosog'lomlari ko'rsatiladi. 1-bo'lim 3-ustuniga hisobot davrida aniqlangan kasalliklar alfavit tartibida ko'rsatiladi hamda barcha yuqumli va invazion kasalliklarga nosog'lom punktlar ko'rsatiladi.

4.4. 3-vet. hisobotiga tushuntirish xati ko'rsatilib, unga yangi uchragan kasalliklar aniqlangan nosog'lom punktlar, baliqchilik xo'jaliklarining epizootiya ahvoli, baliq kasalliklarini tugatish va oldini olish sog'lomlashtirish tadbirlari va ularni samaradorligi ko'rsatiladi.

Hayvonlarning yuqumsiz kasalliklari hisoboti kodi

Kimga taqdim etiladi _____
oluvchining nomi va manzili

Hisobot jo'natuvchi va uning manzili _____
vet. muassasa

Respublika

Viloyat o'lka _____

Hayvonlarning yuqumsiz kasalliklari haqida _____20__yilgi
hisobot

Ko'rsatkichlar nomi	Kodlari	Birinci marta qayd qilingan kasal mollar soni, bosh			
		Qora mol	Qo'y va echkilar	Cho'chqa	Ot
A	B	1	2	3	4
Hamma sektorlar bo'yicha jami – jumladan jamoat sektorida – shu jumladan yosh mollar	01 02 03				
Kasallanganlardan jamoat sektorida ovqat hazm qilish organlar kasalligi, jami – jumladan yosh mollar	04				
Nafas olish organlari kasalligi jami – jumladan yosh mollar	05 06				
Modda almashishi kasalliklari jami – Mastitlar jami –	07 08				
Ona mollar jinsiy organlari kasalliklari	09				
Jarohatlar jami –	10				
Zaharlanish jami –	11				

Davomi

Qayd qilingan kasal mollardan harom oʻlgani va majburiy soʻyilgani, bosh								Kontrol summa
Qora mol		Qoʻy va echki		choʻchqalar		Otlar		
Harom oʻldi	Majburiy soʻyildi	Harom oʻldi	Majburiy soʻyildi	Harom oʻldi	Majburiy soʻyildi	Harom oʻldi	Majburiy soʻyildi	
5	6	7	8	9	10	11	12	13

_____bet tushuntirish xati ilova qilinadi.

_____Kun, oy, yili _____mansabi _____imzo _____familiyasi _____ismi, telefon

Baliq kasalliklari haqida hisobot, kodlar

Kimga taqdim etiladi _____
_____oluvchining nomi va manzili

Baliqlar kasalliklari haqida _____20____ y uchun hisobot

1. Umumiy maʼlumotlar.

Obyektlar nomi	Kodlar	Miqdori	Yuqumli kasalliklar nosogʻlom punktlar	Epizootologik tekshirishlar	Kontrol summasi
A	B	1	2	3	D
Baliqchilik xoʻjaliklari, jami	01				
jumladan APK sistemasidagi Baliqchilik vazirligi sistemasida	02				
	03				
Baliq tutiladigan suv havzalari, jami	04				

2. Nosogʻlom punktlar va veterinariya tadbirlari haqida maʼlumotlar.

Kasalliklar nomi	Kasalliklar kodi	Aniqlangan nosogʻlom punktlar		Nosogʻlom punktlar qoldigʻi		Ishlangan baliqlar
		Baliqchilik xoʻjaliklari	Baliq tutiladigan suv havzalari	Baliqchilik xoʻjaliklari	Baliq tutiladigan suv havzalari	
A	B	1	2	3	4	5

Kasalliklarning nomlari	Kasalliklar	Yozgi davrda		Dezinfeksiya		Nazorat summa
		Suv havzalari	Umumiy maydoni	Suv havzalari	Umumiy maydoni	
A	B	6	7	8	9	D

_____bet tushuntirish xati ilova qilinadi.

5. 4-vet. formasi «Veterinariya laboratoriyalarining ishi haqida hisobot»

5.1. 4-vet. hisoboti barcha veterinariya laboratoriyalari tomonidan diagnostik ishlar haqida yuqori veterinariya organlariga bir yilda 1 marta yillik hisobot taqdim etiladi.

5.2. 4-vet. hisobot laboratoriya tekshirishlarini qayd qilish jurnallaridagi ma'lumotlar asosida tuziladi.

5.3. 4-vet. hisoboti quyidagi tartibda tuziladi:

– Bakteriologik tekshirishlar – 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 15, 21, 27-ustunlarda;

– Mikrozlarga tekshirishlar – 1, 6, 9, 10, 26-ustunlarda;

– Virus kasalliklariga tekshirishlar – 1, 2, 4, 5, 7, 9, 11, 15, 20, 25, 26-ustunlarda;

– Serologik tekshirishlar – 1, 10, 15, 17, 20, 26-ustunlarda;

– Parazitar kasalliklarga tekshirishlar – 1, 2, 4, 6, 23, 26-ustunlarda'

– Ximiko-toksikologik tekshirishlar – 1, 3, 9, 24, 26-ustunlarda;

– Sanitar-mikologik tekshirishlar – 1, 9, 4, 10, 15, 24, 26-ustunlarda;

– Sanitar-zoogigiyenik tekshirishlar – 1, 4, 5, 6, 9, 10, 15, 24, 26-ustunlarda;

– Oziq-ovqat mahsulotlari vet.san.ekspertizasi – 1, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 15, 24, 26-ustunlarda;

– Bioximik tekshirishlar – 1, 25, 26-ustunlarda.

5.4. 4-vet. hisobotida 1-ustunda tekshirishga kelgan materiallar soni ko'rsatilgan 26-ustunda kasallik topilganligi to'g'risidagi materiallar soni ko'rsatilgan.

6. 5-vet. hisoboti formasi «Mol so'yish punktlarida va vetsanekspertiza laboratoriyada veterinariya-sanitariya nazorati haqida hisobot»

6.1. 5-vet. hisoboti so'yilgan mollar nazorati haqida hisobotda oldin ko'rikdan o'tkazilgan mollar soni, so'yishdan keyin o'tkazilgan vetsanekspertiza natijalari haqida bozorlarda sotishga kelgan go'sht, sut, sut mahsulotlari, tuxum, sabzavot va mevalarni tekshirish haqida yuqori veterinariya organlariga yiliga ikki marta yarim yillik hisobot beriladi.

6.2. 5-vet. hisoboti mollarni so'yishdan oldin ko'rikdan o'tkazish, so'yishdan keyingi vetsanekspertizani qayd qilish jurnalidagi ma'lumotlar asosida tuziladi.

6.3. 5-vet. hisobotining 1-bo'limida so'yishdan oldin ko'rikdan o'tkazilgan mollar soni, so'yishdan keyin vetsanekspertiza natijalari ko'rsatiladi. 2-bo'limda bozorga kelgan mahsulotlarni ekspertizasi ko'rsatiladi.

2-bo'lim. 1-band 1–8-ustunlarda hisobot davrida o'tkazilgan ekspertizalar soni 2-bandida o'tkazilgan maxsus go'shtni vetsanekspertizasida aniqlangan kasalliklar ko'rsatiladi.

4-bandda zararsizlantirish yoki utilizatsiyaga yuborilgan mahsulotlar miqdori ko'rsatiladi.

6.4. 5-vet. hisobotiga tushuntirish xati ilova qilinib, unda aniqlangan kasalliklar va chorvachilik mahsulotlarining vetsanekspertizasiga bog'liq masalalar ko'rsatilgan.

Veterinariya laboratoriyalari ishi haqida hisobot kodlar

Kimga taqdim etiladi _____
 oluvchining nomi va manzili

Laboratoriya _____

Tuman _____

Shahar _____

Viloyat, respublika _____

Veterinariya laboratoriyasining ishi haqida _____ 20 __ yilgi hisobot

Kasalliklar nomi, hayvonlar turi, tekshiriladigan material turi, tekshirish ko'rsatkichlari	Kodlar	Materiallar miqdori	O'tkazilgan tekshirishlar				
			Patologo-anatomik	Organoliptik	Mikroskopik		Bakteriologik
					nurli	pl	
A	B	1	2	3	4	5	6

		O'tkaziladigan tekshirishlar						
		Vir ke	Usli kk	Biologik	Serologik			
					RSK	RDSK	RAKR	ROL
A	B	7	8	9	10	11	12	13

Davomi

Kasalliklar nomi, hayvonlar turi, tekshiriladigan material turi, tekshirish ko'rsatkichlari	Kodlar	O'tkaziladigan tekshirishlar						
		Serologik						
		RMA	RDPRP	RN	RNGA	RZGA RZGA	RG RGA	Boshqa reaksiyalar
A	B	14	15	16	17	18	19	20

Kasalliklar nomi, hayvonlar turi, tekshiriladigan material turi, tekshirish ko'rsatkichlari	Kodlar	O'tkaziladigan tekshirishlar						
		Gistologik	Gemotologik	Koprologik	Ximik	Biologik	Olingan munosabatlar natijalari	Boshqa reaksiyalar
A	B	21	22	23	24	25	26	27

_____bet tushuntirish xati ilova qilinadi.

_____Kun, oy, yili _____mansabi _____imzo _____familiyasi _____ismi, telefon

Xo'jaliklar va tashkilotlar, mol so'yish punktlari, vetsanekspertiza laboratoriyalarida veterinariya-sanitariya nazorati haqida hisobot « _____ » _____20____ yilga

Kimga taqdim etiladi _____

_____oluvchining nomi va manzili

Hisobot jo'natuvchi va uning manzili _____

_____veter. muassasa, fermer xo'jaliklari

1. So'yish punktlarida va aholi hovlilarida so'yilgan mollar soni va so'yishdan oldingi ko'rik va so'yishdan keyingi VSE natijalari

No	Mollar ko'rigi va kasalliklar nomi	kodlar	Qoramol	Cho'chqalar	Qo'y va echkilar	Otlar bug'ular tuyalar	Nazorat summa
	Ko'rikdan o'tkazilgan, jami	01					
	a) so'yish punktlarida	02					
	b) aholi hovlilarida	03					
2	Aniqlangan kasalliklar soni						
	Kuydirgi	04					
	Sil	05					
	Bursellyoz	06					
	Salmonellez	07					
	Lekoz	08					
	Sisteserkoz finnoz	09					
	Trixinellez	10					
	Boshqa yuqumli kasalliklar	11					
	Boshqa invazion kasalliklar	12					
3	Go'shtni jo'natish						
	Zararsizlantirishga (g-t)	13					
	Utilga	14					

Bozorlarda go'sht va boshqa oziq-ovqat mahsulotlarini veterinariya-sanitariya ekspertizasi

Ko'rsatkichlar nomlari	kodlar	Qoramol	Cho'chqalar	Qo'y va echkilar	Mollarning boshqa turlari	Sut va sut mahsulotlari	Tuxum	Sabzavotlar	Boshqa oziqa mahsulotlari	Nazorat summasi
A	B	1	2	3	4	5	6	7	8	D
Ko'rikdan o't-kazildi (o'tkazil-gan ekspertiza) jami	15									
O'tkazilgan laboratoriya tek-shirishlar jami	16									
Kuydirgi	17									
Sil	18									

Salmonellez	19								
Sisteserkoz finnoz	20								
Exinokokkoz	22								
Boshqa yuqumli kasalliklar	23								
Boshqa invazion kasalliklar	24								
Jo'natilgan:									
Zararsizlantirishga (g-t)	25								
Utilga	26								

_____bet tushuntirish xati ilova qilinadi.

_____Kun, oy, yili _____mansabi _____imzo _____familiyasi _____ismi, telefon

7. 6-vet. hisobot formasi. Go'shtni qayta ishlash korxonalarida veterinariya-sanitariya nazorati haqida hisobot

7.1. 6-vet. hisoboti go'shtni qayta ishlash korxonalari veterinariya xizmati tomonidan yuqori veterinariya organlariga barcha veterinariya tarmoqlaridan har 6 oyda yarim yillik topshiriladi.

7.2. 6-vet. hisobotini tuzish uchun korxonalar veterinariya xizmati hisob-kitob jurnallaridagi qayd qilingan ma'lumotlar asos bo'lib hisoblanadi.

7.3. I-bo'lim «So'yishga qabul qilingan mollar soni va ahvoli»ning A ustundagi 1–6-qatorlarda hisobot davrida qabul qilingan mollar soni qabul qilingan yoki keyin aniqlanib sanitar so'yishga yuborilgan kasal mollar soni go'sht kombinati hududida tashish vaqtida o'lgan mollar soni ko'rsatiladi.

II-bo'lim. «So'yishga qabul qilingan mollar soni va ahvoli»ning A ustunlarda so'yishdan keyingi veterinariya-sanitariya ekspertizasi natijasida aniqlangan kasalliklar utilizatsiyasiga yuborilgan go'sht va a'zolar ko'rsatiladi. B va V ustunlari mashinada hisoblash uchun tegishli hisobot ko'rsatkichlar yoziladi.

7.4. 6-vet. hisobotiga tushuntirish xati ilova qilinib, «Boshqa kasalliklar» ustunida kasalliklar turlari bo'yicha ko'rsatiladi, mollarni so'yishga jo'natishda yo'l qo'yilgan kamchiliklar go'sht kombinati bazasida mollar saqlanganda aniqlangan kasal mollar

veterinariya mutaxassislari ish faoliyatlariga taalluqli fikrlar, so'yishdan olingan mahsulotlar sifatini analizi ham ko'rsatiladi.

KODLAR

Kimga taqdim etiladi _____
 oluvchining nomi va manzili

Hisobot jo'natuvchi va uning manzili _____
 veter. muassasa, fermer xo'jaliklari

Yarim yillik statistik hisobotni forma 5-vet. taqdim etuvchilar, go'shtni qayta ishlash sanoati ICHVNB (ishlab chiqarish veterinariya nazorati bo'limi) boshliqlari va parrandachilik fabrikalari bosh vetvrachlari o'zidan yuqori tashkilotlarga pochta orqali yuboradilar.

Go'shtni qayta ishlash korxonalarida veterinariya-sanitariya nazorati haqida «_____» _____ 20 ____ yil uchun hisobot

So'yishga kelgan mollar soni va ahvoli

Ko'rsatkichlar nomlari	kodlar	Qoramol	Cho'chqalar	Qo'y va echkilar	Otlar, tuyalar, bug'ular	Parrandalar	Quyvonlar	Nazorat summasi
A	B	4	5	6	7	8	9	10
Kelgan va ko'rikdan o'tkazilgan mollar								
Qayd qilingan kasalliklar: bursellez	0,2							
sil	0,3							
oqsim	0,4							
cho'chqa o'lati	0,5							
oqson kasalligi	0,6							
Boshqa yuqumli kasalliklar yuqumsiz kasalliklar								
Tashish vaqtida o'lgan mollar	0,9							
Korxona bazasida o'lgan mollar	10							
Sanitar so'yish kushxonasiga yuborilgan mollar	11							

So'ylashdan keyingi veterinariya-sanitariya ekspertizalarining natijasi

Ko'rsatkichlar nomlari	kodlar	Qoramol	Cho'ch-qalar	Qo'y va echkilar	Otlar, tuyalar, bug'ular	Parrandalar	Quyvonlar	Nazorat summasi
A	B	1	2	3	4	5	6	D
1. Kasalliklar aniqlandi:								
Kuydirgi	12							
Sil jami	13							
Sildan utilizatsiya qilinganlar	14							
Salmonellez	15							
Oqsim	16							
Oq qon kasallik	17							
Finnnoz (sistiserkoz)	18							
Exinokkoko	19							
Fassioliyo	20							
Dikroseliyo	21							
Trixiellez	22							
Diktiokaulez	23							
Boshqa yuqumli kasalliklar	24							
Boshqa invazion kasalliklar	25							
Yuqumsiz kasalliklar	26							
2. Go'shtga yuborilgan:								
– zararsizlantirishga	27							
– utilizatsiyaga (tonna)	28							
3. Ichki organlari yuborildi.								
– zararsizlantirishga (tonna)	29							
– utilizatsiya (tonna)	30							
4. Xo'jaliklardan qabul: qilingan go'sht (tonna)	31							
zararsizlantirishga (tonna)	32							
utilizatsiya (tonna)	33							

_____bet tushuntirish xati ilova qilinadi.

Kun, oy, yili mansabi imzo familiyasi ismi, telefon

8. 7-vet. hisobot formasi «Temir yoʻl va suv transportida mollarni tashiganda aniqlangan yuqumli kasalliklar haqida hisobot»

8.1. 7-vet. hisoboti mollarni temir yoʻl va suv transportida tashiganda oʻtkaziladigan veterinariya nazorati haqida hisobot boʻlib transport veterinariya-sanitariya uchastkasi xodimlari tomonidan transport veterinariya nazorati boshqarmasiga yiliga bir marta beriladi.

8.2. 7-vet. hisobotini tuzish uchun transport veterinariya-sanitariya uchastkasida mollarni koʻrikdan oʻtkazilishini qayd qilish jurnaldagi maʼlumotlar asos boʻladi.

8.3. 7-vet. hisobotida mollarni transportlarga ortishda, tushirishda tranzit koʻrikni oʻtkazgandagi barcha natijalari koʻrsatiladi.

8.4. Hisobotni 4-ustunda yuqumli kasalliklar aniqlangan hayvonlar partiyasi, 5-ustunda aniqlangan kasalliklar koʻrsatiladi.

8.5. Hisobotni 6-ustunda mollarni ortish vaqtida yuqumli va yuqumsiz kasalliklar aniqlab qoldirilgan tranzit mollardan tushurib qoldirgan mollar soni koʻrsatiladi.

8.6. Hisobotni 7-ustunda davolash yordami koʻrsatilgan yuqumli va yuqumsiz kasalliklar bilan ogʻrigan mollar soni koʻrsatiladi, yuqorida yuqumli pastda yuqumsiz kasalliklari.

8.7. Hisobotni tushuntirish xati ilova qiladi, unda kasallangan oʻlan mollar alohida-alohida tushuntiriladi, stansiyada mol ortish vaqtida oʻtkazilgan tadbirlar koʻrsatiladi.

KODLAR

Kimga taqdim etilgan _____
_____ oluvchining nomi va manzili

Hisobot joʻnatuvchi va uning manzili _____
_____ vet. muassasa, xoʻjalik

Statistik hisobot forma №7-vet. yillik, pochta orqali

Taqdim etuvchilar: transport veterinariya-sanitariya uchastkasi xodimlari yuqori transport veterinariya xizmatiga, ular veterinariya davlat bosh boshqarmasiga 15-yanvarda.

Mollarni temir yoʻl transportida tashiganda aniqlangan yuqumli kasalliklar haqida hisobot « _____ » _____ 20 ____ yilga

Mollar turi	Tashish ishlari	kodlar	Ko'rikdan o'tkazilgan mollar			Aniqlangan kasal mollar			Ortishga qo'yilgan tushirishda aniqlangan tranzit mollarni tushirish	Davolash yordami ko'rsatilgan mol	Tushirilgan o'lgan mol jasadlari soni	Nazorat summasi
A	B	D	1	2	3	4	5	6D	6	7	8	E
Qoramol	Ortish	11										
	Tushir	12										
	Tran	13										
Cho'ch-qalar	Ortish	21										
	Tushir	22										
	Tran	23										
Qo'y va echkilar	Ortish	31										
	Tushir	32										
	Tran	33										
Otlar	Ortish	41										
	Tushir	42										
	Tran	43										
Parran-dalar	Ortish	51										
	Tushur	52										
	Tran	53										
Boshqa hayvon-lar	Ortish	61										
	Tushur	62										
	Tran	63										

_____bet tushuntirish xati ilova qilinadi

Kun, oy, yili _____mansabi _____imzo _____familiyasi _____ismi, telefon _____

9. 8-vet. hisobot formasi «Temir yo'l va suv transportida chorvachilik mahsulotlari tashiganda o'tkaziladigan veterinariya-sanitariya nazorati haqida hisobot»

9.1. 8-vet. hisoboti temir yo'l va suv transportida chorvachilik mahsulotlari va xomashyosini tashiganda o'tkazilgan veterinariya-sanitariya nazorati haqida hisobot bo'lib uni transport veterinariya-sanitariya uchastkasi xodimlari tomonidan transport veterinariya nazorati boshqarmasiga bir yilda bir marta beriladi.

9.2. 8-vet. hisoboti tuzish uchun transport veterinariya-sanitariya uchastkasida go'sht, go'sht mahsulotlari va chorvachilik xomashyolari ko'rikdan o'tkazish natijalari qayd qilish jurnaldagi ma'lumotlar asos bo'ladi.

9.3. Hisobotda chorvachilik mahsulotlari va xomashyosini ortish tushurish va tranzitida o'tkazilgan ko'riklar natijalari, vagon soni, yuk miqdori ko'rsatiladi.

Hisobotga ilova qilingan tushuntirish xatida mahsulotlarini vagonlarga ortishdan qoldirish sabablari vagonlari to'xtatib qolish sabablari va o'tkazilgan veterinariya tadbirlarini ko'rsatiladi.

KODLAR

Kimga taqdim etilgan _____
 oluvchining nomi va manzili

Hisobot jo'natuvchi va uning manzili _____
 veter, muassasa, xo'jalik

Statistik hisobot forma №8-vet. yillik, pochta orqali.

Taqdim etuvchilar: transport veterinariya-sanitariya uchastkasi xodimlari yuqori transport veterinariya xizmatiga, ular veterinariya davlat bosh boshqarmasiga 15-yanvarda.

Chorvachilik mahsulotlarini temir yo'l transportida tashiganda aniqlangan yuqumli kasalliklar haqida hisobot «__»_____20_yilga

10-vet. hisobot formasi «Vagonlarni veterinariya-sanitariya ishlari haqida hisobot»

Mollar turi	Chorvachilik mahsulotlarini tashish	kodlar	Ko'rikdan o'tkazilgan mollar		Aniqlangan kasal mollar		Nazorat summasi
			vagon	Tonna	vagon	Tonna	
A	B	D	1	2	3	4	E
Go'sht va go'sht mahsulotlari	Ortish	11					
	Tushir	12					
	Tran	13					
Tuxum	Ortish	21					
	Tushir	22					
	Tran	23					
Ishlanmagan terilar mo'ynalar	Ortish	31					
	Tushir	32					
	Tran	33					
Suyaklar	Ortish	41					
	Tushir	42					
	Tran	43					
Jun, qil va boshqa chorvachilik xomashyosi	Ortish	51					
	Tushir	52					
	Tran	53					

10.1. 9-vet. hisobotni chorva mollari, chorva mahsulotlari va xomashyosini tashigan vagonlar belgilangan joylarda veterinariya-sanitariya ishlari haqida hisobot bo'lib transport veterinariya-sanitariya uchastkalari, chegara veterinariya nazorati punktlari xodimlari tomonidan transport va chegara veterinariya nazorati boshqarmasiga bir yilda bir marta beriladi.

10.2. 9-vet. hisobotni tuzishga veterinariya-sanitariya tuzatishga yuborilgan va kelgan vagonlar ko'rsatiladi.

10.3. Hisobotni 1, 2, 3-ustunlarida chorvachilik yuklari tushirilib vetsan. ishlashga yuborilgan vagonlar ko'rsatiladi. 7, 8, 9-ustunlarda boshqa yillaga vetsan. ishlashga yuborilgan vagonlar ko'rsatiladi. 10, 11-ustunlarda hayvonlar va go'sht ortishga tayyorlangan vagonlar ko'rsatiladi. 10, 11, 12-ustunlarda veterinariya yo'llanmasi bilan kelgan vagonlarni qaysi kategoriyada ishlagani ko'rsatiladi.

10.4. Hisobot oxirida 1, 2, 3-ustunlarda boshqa yuklardan bo'shagan vagonlarni ishlab zotli mollar va go'sht ortishga tayyorlanganligi ko'rsatiladi.

10.5. 9-vet. hisobotiga ilova qilingan tushuntirish xatida vetsan. ishlovsiz olib ketilgan vagonlar ularni topish va aybdorlarga ko'rilgan choralar ko'rsatiladi.

KODLAR

Kimga taqdim etilgan _____
 oluvchining nomi va manzili

Hisobot jo'natuvchi va uning manzili _____
 vet. muassasa, xo'jalik

Statistik hisobot forma № 9-vet.

yillik, pochta orqali

Taqdim etuvchilar: transport veterinariya-sanitariya uchastkasi xodimlari yuqori transport veterinariya xizmatiga, 5-yanvarda. Ular veterinariya davlat bosh boshqarmasiga 15-yanvarda.

Vagonlardagi veterinariya-sanitariya ishlari haqida hisobot
 « _____ » 20 ____ yilga

Temir yo'l nomi	Yo'llar kodlari	O'z yo'lidan ishlagan kategoriyalar bo'yicha			Boshqa yo'llardan tushganlar (kategoriyalar bo'yicha)			Boshqa yo'llarga yuborilgan kategoriyalar bo'yicha			O'z yo'lida ishlagan kategoriyalar bo'yicha			Nazorat summasi
		I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	
A	B	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	D

_____bet tushuntirish xati ilova qilinadi.

_____Kun, oy, yili _____mansabi _____imzo _____familiyasi _____ismi, telefon

KODLAR

Kimga taqdim etilgan _____
_____oluvchining nomi va manzili

Hisobot jo'natuvchi va uning manzili _____
_____vet. muassasa, xo'jalik

Statistik hisobot forma №10-vet.

_____yillik, pochta orqali

Taqdim etuvchilar: chegara veterinariya nazorati punkti ishlari
haqida hisobot «_____» _____20__yilga

1. Chet ellardan kelgan va ko'rikdan o'tkazilgan mollar soni
(import va eksport vaqtida)

Mollar turi	Kodlar	Mollar guruhlari	Mollar bosh soni	Nazorat summasi
A	B	1	2	D

Jami

A) ko'rikdan o'tkazildi:

Jo'nashga ruxsat etildi

2. Chorvachilik mahsulotlari va xomashyosini import (eksport)
qilganda

Mollar turi bo'yicha mahsulotlar va xom- ashyolar nomi	Kodlar	O'lchov birligi, kg	Kelgani va ko'rikdan o'tkazilgani	Cheklashsiz ruxsat ettirilgan	Nazorat summasi
A	B	D	1	2	E

_____bet tushuntirish xati ilova qilinadi

_____Kun, oy, yili _____mansabi _____imzo _____familiyasi _____ismi, telefon

11. 10-vet. hisoboti «Chegara veterinariya nazorati punktining ishi haqida hisobot»

11.1. 10-vet. hisoboti chorva mollarini, chorva mahsulotlari va xomashyosini eksport va import qilganda o'tkazilgan davlat veterinariya nazorati natijalari haqida bo'lib, chegara veterinariya nazorati punktlari tomonidan yiliga bir marta topshiriladi.

11.2. 10-vet. hisoboti chegara veterinariya nazorati punktlarida eksport va import vaqtida veterinariya ko'rigidan o'tkazilgan mollar, mahsulotlar, yem-xashak chorvachilik xomashyosining ko'rik natijalari qayd qilish jurnalini ma'lumotlari asosida tuziladi.

11.3. Hisobotni birinchi bo'lim A ustunida eksport import qilinadigan mollar quyidagi tartibda ko'rikdan o'tkazilib qayd qilinadi: qoramollar, otlar, cho'chqalar, qo'yalar, echkilar, parrandalar, mo'ynabop hayvonlar hamda boshqa turdagi hayvonlar.

11.4. Hisobotning 1-ustunida bir guvohnomadagi ko'rikdan o'tgan umumiy soni ko'rsatiladi: oxirida yo'lni davom ettirishga qo'yilgan mollar soni ko'rsatiladi.

11.5. Hisobotning ikkinchi bo'limi A ustunida har mol turiga taalluqli mahsulotlar va xomashyolar ko'rsatiladi.

11.6. Hisobotning V ustunida ortilgan yuklarni o'lchov birligi ko'rsatiladi.

- Go'sht va go'sht mahsulotlari – kg yoki tonna

- Teri xomashyosi – donalab, 1000 donalab

- Jun – tonnalab

- Boshqa mahsulotlar va xomashyo tonnalab

11.7. Hisobotga tushuntirish xati ilova qilinadi va unda bajarilgan ishlar obzori, mollar va mahsulotlarni qayerlardan kelganligi, topilgan xatolar, kamchiliklar ko'rsatiladi.

12. 13-vet. hisoboti «Temir yo'l va suv transportida chorvachilik yuklarini tashiganda aniqlangan veterinariya-sanitariya qoidalarining buzilishi haqida hisobot»

13-vet. hisoboti chorva mollarni mahsulotlarini xomashyosini transportda yo'l qo'yilgan veterinariya-sanitariya qoidalarini buzilishlari haqidagi hisobot bo'lib transport veterinariya nazorati muassasalari tomonidan yiliga 1 marta beriladi.

12.1. 13-vet. hisoboti transportida veterinariya-sanitariya qoidalarini buzilishlari qayd qilish jurnali ma'lumotlari asosida tuziladi.

12.2. Hisobot sarlavhasi qismida «vet. xizmati» so'zidan keyin temir yo'l boshqarmasi nomi va manzili ko'rsatiladi.

12.3. Hisobotning A ustunida qoida buzilishiga yo‘l qo‘ygan o‘zining yo‘l boshqarmasi va boshqa yo‘l boshqarmalari ko‘rsatiladi.

12.4. Hisobotning B ustunida hisobot beruvchi veterinariya xizmati kodi EHM uchun ko‘rsatiladi.

12.5. Hisobotni 1–8-ustunlarida veterinariya-sanitariya qoidalarini buzilishlari guruhlariga bo‘yicha ko‘rsatiladi.

12.6. 13-vet. hisobotiga tushuntirish xati ilova qilinadi va unda yuqorida ko‘rsatilmagan boshqa qoida buzilishlar tushuntiriladi, ularning sabablari ko‘rsatiladi va aybdorlarga ko‘rilgan choralar qayd etiladi.

KODLAR

Kimga taqdim etilgan _____
oluvchining nomi va manzili

Hisobot jo‘natuvchi va uning manzili _____
veter, muassasa, xo‘jalik

Statistik hisobot forma №13-vet. yillik, pochta orqali

Taqdim etuvchilar: transport veterinariya xizmati Davlat veterinariya bosh boshqarmasiga 20-yanvarda

Chorvachilik yuklarini temir yo‘lda tashiganda aniqlangan veterinariya-sanitariya qoidalarini buzilishlari haqida hisobot
« ____ » _____ 20 ____ yilga

Veterinariya-sanitariya qoidalarining buzilishi qayd etilgan yo‘llar nomlari	Yo‘llar qoidalariga	Vet. Guvohnomasiz yoki nazoratga ruxsatsiz ortilgan	Tranzit mollarga xizmat qilishda buzilishlar	Go’sht va chorva xomashyosini tashishda yo‘l qo‘yilgan buzilishlar	Yetarli vet. ishlanmagan mollarni ortish	Mollarni normadan oshiq ortish yoki solishni to‘g‘ri keltirish	Mollar ortish shartlari buzilishi	Eksportga ortish holida shartlarni buzilishi	Boshqa qonunbuzarliklar	Nazorat summasi
A	B	1	2	3	4	5	6	7	8	D

_____ bet tushuntirish xati ilova qilinadi.

_____ Kun, oy, yili _____ mansabi _____ imzo _____ familiyasi _____ ismi, telefon

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. *Ginzburg A.G.* «Организация и планирования ветеринарного дела». М. 1985 г.
2. *Abdurahmonov T.A., Davlatov R.V.* «Veterinariyada ish yuritish». Samarqand, 1999-y.
3. «Инструкция по ветеринарному учету и ветеринарной отчетности». М. 1977 г.

MUNDARIJA

KIRISH	3
O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI HUDUDIDA YURITILADIGAN VETERINARIYA XIZMATIGA OID QONUNCHILIK VA ME’YORIY HUJJATLAR O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI VETERINARIYA TO‘G‘RISIDAGI QONUNI	4
1. Umumiy qoidalar.....	4
2. Veterinariya xizmati.....	6
3. Hayvon va chorvachilik mahsulotlari egalarining huquq hamda vazifalari.....	13
4. Hayvonlarning yuqumli kasalliklari tarqalganida karantin belgilash va uni bekor qilish tartibi.....	15
5. Yakuniy qoidalar	17
O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni	17
1. Umumiy qoidalar.....	21
2. Asosiy vazifalari va funksiyalari.....	22
3. Bosh boshqarmaning huquqlari	26
4. Bosh boshqarmaga rahbarlik qilish	27
VETERINARIYA HISOB-KITOB I VA HISOBOTI BO‘YICHA YO‘RIQNOMA	30
1. Umumiy qoidalar.....	30
2. Kasal mollarni va davolash ishlarini hisobga olish	34
3. Parrandachilik xo‘jaliklarida yuritiladigan hisob-kitoblar jurnallari.....	38
4. Baliqchilikda veterinariya hisobi.....	43
5. Veterinariya laboratoriyalarining ishini hisobga olish jurnali	44
FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR	79

Sobirov Toir

VETERINARIYA ISHINI TASHKIL QILISH

Kasb-hunar kollejlari uchun o'quv qo'llanma

(Qayta nashr)

Toshkent – «Fan va texnologiya» – 2016

E-mail: tipografiyscent@mail.ru Tel.: 245-57-63, 245-61-61.

Nashr.lits. AIN№149, 14.08.09.

Muharrir: *T. Nazarov*

Badiiy muharrir: *J. Gurova*

Texnik muharrir: *D. Salixova*

Kompyuterda sahifalovchi: *E. Kim*

Original-maket «NISO POLIGRAF» nashriyotida tayyorlandi.

Toshkent viloyati, O'rta Chirchiq tumani, «Oq-Ota» QFY,

Mash'al mahallasi, Markaziy ko'chasi, 1-uy.

Litsenziya raqami AI №265.24.04.2015.

Bosishga 2016-yil 20-oktabrda ruxsat etildi. Bichimi 60×90^{1/16}.

Ofset qog'ozi. «Times New Roman» garniturası. Kegli 12.

Shartli bosma tabog'i 5,0. Nashr tabog'i 4,65. Adadi 1181 nusxa. Buyurtma №643.